

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด

เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างปีการเงิน 2532-2536

Analysis of Cooperative Activities of Bangkhuntien Agricultural

Cooperative Ltd. Ket Bangkhuntien Bangkok 1989-1993

ของ

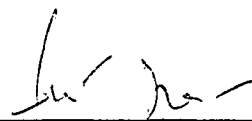
นาย สุพิชา เฉลิมเกรียงไกร

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2537

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

 .. 20 / 12 / 2537

(อาจารย์ วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 .. 20 / 12 / 2537

(อาจารย์ บรรเลง ศรีวัฒนาศัย)

หัวหน้าภาควิชา ฯ

 .. 20 / 12 / 37

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตยา สิทธิโชค)

นพ.

๗๕๓๗

๒๕๓๗

14589

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด
 เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างปีการเงิน 2532-2536
 Analysis of Cooperative Activities of Bangkhuntien Agricultural
 Cooperative Ltd. Ket Bangkhuntien Bangkok 1989-1993

โดย

T097134

นาย สพิชา เจลิมเกรียงไกร

เสนอ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความร่วมมือแห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. 2537

ปพ.
๙๖๖

2537

เลขหมู่.....
 เลขทะเบียน 97134
 วันเดือนปี.....

มากหรือมีเงินทุนหมุนเวียนในมือสูง แสดงว่ามีการจัดการทรัพย์สินหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นสหกรณ์ยังมีปริมาณเงินทุนมากขึ้น ในขณะที่ปริมาณหนี้สินลดลง และในปี 2534 สหกรณ์มีผลประกอบการดี โดยสามารถทำกำไรได้มากที่สุดในรอบ 5 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รายได้และทุนของสหกรณ์ เนื่องจากเป็นปีที่มีกำไรสุทธิสูงสุด ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน มีอยู่ด้วยกันหลายประการ คือสมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาการรับรู้ในเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้ ซึ่งมีผลในการพัฒนาผลิตผลของเกษตรกรให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น สมาชิกเกษตรกรกู้เงินจากสหกรณ์น้อยลง อาจจะเป็นเพราะเลิกทำการเกษตรหรือเหตุผลใดก็ตาม ทำให้สหกรณ์ขาดรายได้ในด้านนี้ และสมาชิกของสหกรณ์ในปัจจุบันเริ่มน้อยลงด้วย ปัญหาการซื้อเชื้อของสมาชิกหลายราย ไม่ชำระหนี้ค่าสินค้า และสหกรณ์มีความต้องการผู้มีความรู้การบริหารงานแผนใหม่และเป็นผู้ที่มีความต้องการช่วยเหลือเกษตรกร เข้ามามีส่วนช่วยจัดการงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาการขาดแคลนแหล่งเงินทุน และปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ ปัญหาพื้นที่ทำมาหากินน้อยลง พื้นที่การเกษตรห่างไกลจากที่ตั้งของสหกรณ์การเกษตร และ พื้นที่การเกษตรถูกน้ำท่วม

สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องนี้เห็นว่า ต้องมีการประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของสหกรณ์ที่มีผลต่อสมาชิกในด้านผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ ควรจะจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่สหกรณ์จากนักวิชาการที่มีความรู้และความสามารถในด้านธุรกิจที่สหกรณ์ทำอยู่ ด้านการให้เครดิตเงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ ควรให้สมาชิกผู้กู้ทุกคนทำแผนการใช้เงินกู้เสนอให้สหกรณ์พิจารณาพร้อมกับค่าชอกู้ด้วย และมีกรรมการติดตามเร่งรัดหนี้สินที่ถึงกำหนดชำระ มีการควบคุมการซื้อเชื้อของสมาชิกสหกรณ์ไม่ให้มีหนี้สินติดค้างมาก ส่วนปัญหาทางด้านแหล่งเงินทุนทางสหกรณ์ควรทำหนังสือขอกู้จากธนาคารพาณิชย์ และแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ที่มีการสนับสนุนทางด้านนี้ ส่วนปัญหาสภาพแวดล้อมนั้น ในเรื่องพื้นที่น้อยลงเกษตรกรควรทำการเกษตรที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง ส่วนในเรื่องพื้นที่ของเกษตรกรห่างไกลนั้นสหกรณ์ควรมีพนักงานของตนในการดูแล และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด สุดท้ายคือในช่วงหน้าน้ำจะมีน้ำท่วมทำให้ผลผลิตเสียหายเกษตรกรควรหันมาเลี้ยงกิ้งก่าล่าค่าในช่วงนี้ เพราะให้รายได้สูง และเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันด้วย

คำนิยม

การจัดทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงมาได้ ก็เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ อาจารย์บรรเลง ศรีพัฒนโกศล กรรมการปัญหาพิเศษ ที่ช่วยตรวจสอบแก้ไข และให้คำแนะนำต่าง ๆ จนทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ฝ่ายประเมินผลข้อมูล และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของเขตบางขุนเทียน

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคุณแม่ พี่น้องทุกคน ตลอดจนเพื่อน ๆ ทั้งหลายที่ให้ความสนใจในการศึกษาครั้งนี้ จนกระทั่งปัญหาพิเศษฉบับนี้ ได้สำเร็จลงด้วยดี

สุพิชา เฉลิมเกรียงไกร

ธันวาคม 2537

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
วิธีการศึกษา	12
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของเขตบางขุนเทียน	19
ประวัติความเป็นมาของเขตบางขุนเทียน	19
สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์	21
ประชากรและครัวเรือน	22
การปกครอง	23
การสาธารณสุข	23
การศึกษา	24
การศาสนา	24
การอาชีพและธุรกิจ	24
ธนาคารและแหล่งเงินทุน	25
สาธารณสุขปโภค	25
ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	27

สารบัญ

(ต่อ)

บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์การดำเนินงาน	32
	การวิเคราะห์ความก้าวหน้าโดยทั่วไปของสหกรณ์	32
	การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน	43
	การวิเคราะห์แนวโน้มมูลค่าทางการเงิน	57
บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ	76
	สรุป	76
	ข้อเสนอแนะ	80
	เอกสารอ้างอิง	83

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการดำเนินงานโดยทั่วไปของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี 2532-2536	33
2	ประเภททุนอื่น ๆ ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	36
3	ประเภทเงินรับฝากของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	37
4	กำไร (ขาดทุน) เฉพาะกิจ ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	39
5	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี 2532-2536	44
6	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	45
7	อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	47
8	อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	49
9	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	51
10	อัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	53
11	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด	55
12	ค่าแนวโน้มของทรัพย์สิน ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์ปี 2537-2541	59
13	ค่าแนวโน้มของทุน ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์ปี 2537-2541	62
14	ค่าแนวโน้มของหนี้สิน ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์ปี 2537-2541	65
15	ค่าแนวโน้มของรายได้ ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์ปี 2537-2541	68
16	ค่าแนวโน้มของรายจ่าย ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์ปี 2537-2541	71
17	ค่าแนวโน้มของกำไรสุทธิ ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์ปี 2537-2541	74

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร	26
2	การเคลื่อนไหวของทูนหมุนเวียนในรอบ 5 ปี (2532-2536)	42
3	อัตราส่วนทูนหมุนเวียนและอัตราส่วนทูนหมุนเวียนเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2532-2536	46
4	อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทูนและอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทูนเฉลี่ยปี พ.ศ. 2532-2536	48
5	อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์และอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ถัวเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2532-2536	50
6	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ย ปี พ.ศ. 2532-2536	52
7	อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราส่วนกำไรสุทธิเฉลี่ยปี พ.ศ. 2532-2536	54
8	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของทูนและอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของทูนเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2532-2536	56
9	คำพยากรณ์แนวโน้มของทรัพย์สิน ปี พ.ศ. 2537-2541	60
10	คำพยากรณ์แนวโน้มของทุนสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2537-2541	63
11	คำพยากรณ์แนวโน้มของหนี้สิน ปี พ.ศ. 2537-2541	66
12	คำพยากรณ์แนวโน้มของรายได้ ปี พ.ศ. 2537-2541	69
13	คำพยากรณ์แนวโน้มของรายจ่าย ปี พ.ศ. 2537-2541	72
14	คำพยากรณ์แนวโน้มของกำไรสุทธิ ปี พ.ศ. 2537-2541	75

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

เกษตรกรถือได้ว่าเป็นกระดูกสันหลังของประเทศไทย เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก นับตั้งแต่บรรพบุรุษดั้งเดิมจนกระทั่งรุ่นลูกหลานในปัจจุบัน เศรษฐกิจของประเทศยังขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรมากกว่าการอุตสาหกรรม ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะทำการเกษตรมาช้านานแล้วก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ยังประสบปัญหา คือ ความยากจนอันเนื่องจากรายได้น้อยกว่ารายจ่ายที่จำเป็น ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ โดยเฉพาะสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น จึงจำเป็นที่เกษตรกรจะต้องมีการปรับตัว ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีพที่ดีขึ้น การปรับตัวของเกษตรกรต้องอาศัยระยะเวลาจะกระทำโดยทันทีทันใดย่อมไม่ได้ เนื่องจากสภาพความยากจนของเกษตรกรนั่นเองที่เป็นข้อจำกัด จึงทำให้ไม่สามารถทำการปรับปรุงการผลิตให้ดีขึ้น เนื่องจากปัจจัยที่จะนำมาใช้ต้องอาศัยทุนทรัพย์และกำลังคนมาก ตลอดจนความสามารถสูงและเวลานานโอกาสที่เกษตรกรซึ่งมีรายได้น้อยจะกระทำให้สำเร็จด้วยตนเองนั้นมีความเป็นไปได้น้อยมาก และอีกประการหนึ่งคือ ผู้ประกอบกิจการหรือพ่อค้าคนกลางทั้งหลายไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเลย มีการเอาใจเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคและเกษตรกรด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้จากการขายสินค้าในราคาที่สูงมากและรับซื้อสินค้าเกษตรกรมาจากเกษตรกรในราคาที่ต่ำ ด้วยเหตุนี้เองเกษตรกรจึงได้รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกษตรกรช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้ได้รับความเป็นธรรม โดยสหกรณ์การเกษตรนี้จะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรด้วยกัน ในการซื้อเครื่องมือ เครื่องใช้ทางการเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภคประจำวันมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในราคาที่ถูกลงกว่าหรือราคาเดียวกับตลาด และรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรไปจำหน่ายแก่พ่อค้า ซึ่งจะมีอำนาจในการต่อรองด้านราคามากกว่าที่เกษตรกรแต่ละคนจะนำสินค้าเกษตรกรรมไปจำหน่ายแก่พ่อค้าเอง แต่จะมีเงินปันผลจำนวนหนึ่งให้เมื่อวันสิ้นงวดบัญชี โดยมากจะกำหนดให้เป็นวันสิ้นเดือนมีนาคมของทุกปี

ส่วนวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรโดยทั่วไปมีดังนี้ คือ ให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ และใช้จ้างที่จำเป็นในครอบครัว โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำและเหมาะสม รับฝากเงินเป็นการส่งเสริมให้สมาชิก รู้จักการออมทรัพย์ โดยรับฝากจากสมาชิก ทั้งฝากประจำ และฝากสะสม ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสิ่งของอื่น ๆ ที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคาชุดิธรรม จัดหาตลาดจำหน่ายผลิตผล และผลิตภัณฑ์ของสมาชิกเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในการจำหน่ายผลิตผลของสมาชิกให้ได้ราคาดี ไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง โดยการรวบรวมหรือแปรรูปผลิตผลที่สมาชิกผลิตได้ แล้วติดต่อจำหน่ายแก่ผู้ซื้อคราวละมาก ๆ ซึ่งจะทำได้ราคาสูงกว่าที่สมาชิกแต่ละคนจะทำการจำหน่ายเอง ทั้งยังให้ความเป็นธรรมในด้านการ ชั่ง ตวง วัด และจัดคุณภาพผลิตผลของสมาชิกด้วย ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตรแผนใหม่แก่สมาชิก ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรยังไม่สามารถจัดจ้างนักเกษตรของสหกรณ์ได้ สหกรณ์จำเป็นต้องขอความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง คือ กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้คำแนะนำส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรแก่สมาชิก เช่น การทำแผนไร่นา การเพาะปลูกตามหลักวิชาการเพื่อให้ผลดีขึ้น การใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงที่ปลอดภัยและได้ผล การปรับปรุงคุณภาพผลิตผลการเกษตรการเก็บรักษาที่ถูกต้อง ตลอดจนการทำแปลงทดลองและแปลงตัวอย่างเพื่อศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ในการเพาะปลูก รวมทั้งเป็นตัวอย่างและเป็นแหล่งฝึกอบรมสมาชิกด้วย การบริการและบำรุงที่ดิน สหกรณ์การเกษตรจะติดตั้งเครื่องสูบน้ำ หรือ สร้างงานบเหมืองฝาย ตลอดจนจัดระบบการส่งน้ำ และการระบายน้ำ เพื่อให้การใช้น้ำเกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิกอย่างได้ผลดี และทั่วถึง โดยสหกรณ์จะเรียกเก็บเงินค่าบริการจากสมาชิกตามสมควร การให้การฝึกอบรม เป็นหน้าที่ที่สำคัญของสหกรณ์ที่จะต้องให้การฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอแก่บรรดาสมาชิก กรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ ตลอดจนพนักงานของสหกรณ์ เพื่อให้ทราบถึงอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ซึ่งจะช่วยให้การประกอบธุรกิจของสหกรณ์เป็นไปด้วยดีและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว สหกรณ์จะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการดำเนินงานของธุรกิจนั้น ๆ แม้องค์การจะมีปัจจัยการดำเนินงาน ได้แก่ กำลังคน เงิน วัสดุ หรือทรัพยากรอย่างสมบูรณ์ แต่ถ้าขาดการจัดการที่ดีแล้วย่อมจะทำให้สหกรณ์

นั้น ๆ ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ ซึ่งในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ หรือ เทคโนโลยีอยู่ในระดับสูง มีการแข่งขันกันมากโดยมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาท ในวงจรธุรกิจอย่างมากมาย ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษา หาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ พร้อมทั้งสามารถพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ให้สามารถปรับตัวกับความเจริญก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจในปัจจุบัน ในการศึกษากาการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในครั้งนี้เพื่อต้องการทราบประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ ด้วยการวิเคราะห์เครื่องมือทางการเงินในการวัด คือ อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างมากแก่การบริหารงานธุรกิจผู้บริหารงานธุรกิจ สหกรณ์สามารถดำเนินการที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการ โดยจะบอกถึงวิถีทาง ของเงินทุนอยู่ในส่วนการลงทุนที่เหมาะสม ช่วยกำหนดฐานะทางการเงินที่เข้มแข็งขององค์กร โดยเปรียบเทียบกับปัญหาต่าง ๆ จากความแตกต่างทางด้านขนาด ลักษณะธุรกิจและปริมาณของ สหกรณ์ในแต่ละเขต เศรษฐกิจ การเกษตรแต่ละศูนย์ตรวจบัญชีสหกรณ์ ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ มีส่วนสำคัญในการใช้เป็นข้อมูลในการวัดประสิทธิภาพของการบริหารงานสหกรณ์ โดยสามารถนำ มาคำนวณเป็นอัตราส่วนทางการเงิน เพื่อใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ สามารถนำผลที่ได้มา เปรียบเทียบอัตราส่วนในปัจจุบันกับปีในอดีตเพื่อใช้ในการคาดการณ์สำหรับอนาคตของสหกรณ์เอง และสามารถเปรียบเทียบสหกรณ์หนึ่งกับอีกสหกรณ์หนึ่ง อัตราส่วนทางการเงินสามารถกำหนดปัจจัย การดำเนินงาน และสามารถพยากรณ์แนวโน้มการเจริญเติบโตของธุรกิจสหกรณ์ได้เพื่อเป็นแนว ทางในการกำหนดแผนการดำเนินงาน และควบคุมการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การนำข้อมูลตัวเลขทางด้านการเงินที่สำคัญอื่น ได้แก่ ราชได้ ราชจ่าย กำไร หนี้สิน ทรัพย์สิน และทุนในการดำเนินงานมาใช้ในการพยากรณ์แนวโน้มในอนาคตของสหกรณ์ จึงมีส่วนช่วยในการ ตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้จะเสนอผลกรรมศึกษาของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้วยวิธี ดังกล่าวในรอบ 5 ปี คือ ปี 2532-2536

ส่วนปัญหาในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรทั่วไปมี ดังนี้ คือ ปัญหาที่เกิดจาก ปัจจัยภายในสหกรณ์ ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก เช่น สมาชิกขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับของ สหกรณ์ สมาชิกขาดความภักดีต่อสหกรณ์ สมาชิกไม่ร่วมมือและไม่ส่งเสริมธุรกิจของสหกรณ์ สมาชิก ขาดศรัทธาในงานสหกรณ์ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการดำเนินงาน เช่น คณะกรรมการ

ดำเนินงานบางกลุ่มขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานบางกลุ่มไม่อุทิศเวลา และไม่เสียสละเพื่อผลประโยชน์ของสหกรณ์อย่างเต็มที่ คณะกรรมการดำเนินงานบางคนกระทำตัวอย่างไม่ดีแก่สมาชิกโดยทั่วไป คณะกรรมการดำเนินงานบางกลุ่มมีพฤติกรรมทุจริตและเล่นพรรคเล่นพวก ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายจัดการ เช่น การปฏิบัติงานด้อยประสิทธิภาพสาเหตุเกิดจากสหกรณ์มีทุนดำเนินงานจำกัด จึงไม่สามารถจ้างบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานได้ ฝ่ายจัดการมีพฤติกรรมทุจริต ไม่ประสานงานกันระหว่างฝ่ายจัดการ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เช่น ได้มีการกำหนดขอบเขตหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เหล่านี้กว้างเกินไป เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำหน้าที่ตรวจสอบและแนะนำไม่รอบครอบพอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ถูกโยกย้ายบ่อยครั้ง อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ไม่เพียงพอกับปริมาณที่ต้องรับผิดชอบ ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร เช่น ปัญหาในเรื่องธุรกิจเครดิตส่วนใหญ่เกิดจากสมาชิกใช้เงินกู้ไม่ตรงวัตถุประสงค์ ปัญหาที่เกิดกับธุรกิจการซื้อส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนของสหกรณ์ ปัญหาที่เกิดในธุรกิจการขายของสหกรณ์การเกษตร ปัญหาในด้านอุปกรณ์และสถานที่ทำธุรกิจ เช่น สหกรณ์ไม่สามารถรวบรวมข้าวเปลือกได้ตามต้องการของโรงสี สหกรณ์ไม่สามารถใช้ช้างงาได้เต็มความสามารถ ปัญหาปลีกย่อยอื่น ๆ เช่น สหกรณ์ไม่สามารถเลือกทำเลที่ตั้งของสำนักงานให้เหมาะสมและสะดวกต่อการไปมาติดต่อของสมาชิกได้ และปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกสหกรณ์ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ ความแปรปรวนของราคา นโยบายของรัฐ เป็นต้น

การที่เลือกศึกษาสหกรณ์การเกษตรบางชุมชนเท่านั้น จำกัด นี้เพราะว่าเป็นสหกรณ์การเกษตรที่ยังไม่มีใครเคยศึกษามาก่อน เพราะฉะนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานว่า สหกรณ์การเกษตรบางชุมชนเท่านั้นมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานแค่ไหนเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาแก่สหกรณ์การเกษตรบางชุมชน และสหกรณ์การเกษตรอื่น

สหกรณ์การเกษตรบางชุมชนเท่านั้น จำกัด จัดเป็นสหกรณ์การเกษตรประเภททั่วไป จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์พุทธศักราช 2511 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2524 แบ่งการดำเนินงานที่สำคัญ 3 หน่วยงานด้วยกันคือ 1. งานธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 2. งานธุรกิจสินเชื่อ 3. งานธุรการและการเงิน นอกจากนั้นยังมีแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น ขยายการรับ

สมาชิกเพิ่มขึ้น และส่งเสริมการระดมทุนเป็นประจำ

ส่วนปัญหาของการศึกษาผลการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน ซึ่งได้ศึกษาอย่างคร่าว ๆ โดยดูจากงบกำไรขาดทุนของสหกรณ์การเกษตรจะเห็นว่าในรอบ 5 ปีตั้งแต่ปี 2532-2536 สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน ยังไม่ประสบปัญหาเรื่องการขาดทุนเลย ส่วนปัญหาในด้านอื่น ๆ นั้นจะต้องทำการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์อย่างละเอียด โดยจะทำการสรุปปัญหาและแนวทางแก้ไขไว้ในบทสรุป เพื่อจะได้ทราบปัญหา และแนวทางแก้ไข ทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียนประสบผลสำเร็จและเจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของ สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานและสถานการณ์ต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เช่น สภาพรายได้ รายจ่าย กำไร หนี้สิน ทรัพย์สินและทุนในการดำเนินงานในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2536
3. เพื่อศึกษาผลการวิเคราะห์ อัตราส่วนทางการเงินและแนวโน้มของมูลค่าทางการเงินได้แก่ รายได้ รายจ่าย กำไร หนี้สิน ทรัพย์สิน และทุนในการดำเนินงานในรอบ 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2536 ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด
4. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานด้านธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพทั่วไปของ สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. ได้ทราบถึงผลการดำเนินงานในช่วงต่าง ๆ ของ สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน

จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

3. ได้ทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และแนวโน้มของมูลค่าทางการเงินในรอบ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2532-2536 จากการวัดอัตราส่วนทางการเงิน ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด

4. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเฉพาะกรณีนี้จะ เป็นประโยชน์ สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัดที่จะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงาน และใช้ในการแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้สอดคล้อง และเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษารังนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยแบบเฉพาะกรณี (Case study) โดยเลือกวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินเปรียบเทียบกับเป็นตาราง และพยากรณ์หาค่าแนวโน้มธุรกิจของสหกรณ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2541 จากผลการดำเนินงานกิจการประจำปี ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ในช่วงระหว่างปีการเงิน พ.ศ. 2532-2536

นิยามศัพท์

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สมาชิก หมายถึง สมาชิกผู้ที่มีรายชื่ออยู่ในสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และมีรายได้หลักจากการเกษตร

การวิเคราะห์ทางการเงิน หมายถึง การศึกษาทางการเงินฐานะการเงิน หรือ

งบดุลและผลการดำเนินงาน งบกำไรขาดทุนของ สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน หมายถึง การประเมินฐานะทางการเงินของธุรกิจ โดยอาศัยอัตราส่วนหรือเลขดัชนี โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของข้อมูลตัวเลขทางการเงินรายการหนึ่งกับอีกรายการหนึ่ง ซึ่งในการศึกษาค้างนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend or Time Series Analysis) เปรียบเทียบอัตราส่วนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในรอบ 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2536 เพื่อวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

การวิเคราะห์แนวโน้ม หมายถึง การวิเคราะห์แนวโน้มของมูลค่าทางการเงิน เช่น สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ รายจ่าย เป็นต้น ตามการเปลี่ยนแปลงใน 1 หน่วยเวลาในที่นี้ให้หน่วยของเวลาเป็นหน่วยต่อ 1 ปี

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

วิภารัตน์ ปิยะโกศล (2533) ทำการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องความต้องการสินเชื่อทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองแพร์ จำกัด จากการศึกษาพบว่าในด้านสภาพทางเศรษฐกิจและ สังคมของสมาชิกสหกรณ์ ส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งมีอายุระหว่าง 51-60 ปีนับว่าอยู่ในวัยสูงอายุ โดยมีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด สมาชิกสหกรณ์ส่วนมากสมรสแล้ว ทำให้มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-5 คน และมีจำนวนแรงงานทางการเกษตรในครอบครัว 2-3 คน สมาชิกสหกรณ์ส่วนมากมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในอำเภอเมืองแพร์อาชีพหลักคือทำนาและทำไร่ นอกจากนี้ยังมีอาชีพรองทางด้านค้าขาย ที่ดินที่ใช้ในการทำนาทั้งหมดเป็นที่ดินของเกษตรกรเอง และมีการเช่าที่ดินในการทำการเกษตรด้านอื่น ๆ บ้างเล็กน้อยสมาชิกสหกรณ์มีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 47,500 บาทต่อคนต่อปี และรายได้นอกการเกษตรเฉลี่ย 20,750 บาทต่อคนต่อปี โดยมีอายุสมาชิกเฉลี่ยมานาน 9 ปี ส่วนด้านความต้องการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์นั้น สมาชิกส่วนมากเคยขอกู้เงินจากสหกรณ์ 3-4 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงการผลิตและขยายการผลิตทางการเกษตรเกือบทั้งหมด โดยสหกรณ์จะให้สินเชื่อเป็นเงินสดมากกว่าเป็นสินเชื่อ ส่วนมากจะให้กู้ในระยะปานกลาง เพื่อเลี้ยงโคชรายพันธุ์และซื้อที่นา สมาชิกสหกรณ์ส่วนมากไม่มีปัญหาด้านการให้สินเชื่อทางการเกษตรของสหกรณ์ เนื่องจากได้รับประโยชน์จากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ในด้านการกู้เงิน การซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรได้ในราคาอุดหนุน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการให้สินเชื่อในจุดประสงค์อื่น เช่น เพื่อซื้อเครื่องจักรกลทางการเกษตร เพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร เป็นต้น ส่วนความต้องการรองลงมาคือ การเพิ่มจำนวนเงินกู้ให้มากขึ้นกว่าเดิม ส่วนข้อเสนอแนะในการศึกษาคั้งนี้คือ สหกรณ์ควรเพิ่มการให้สินเชื่อในจุดประสงค์อื่นซึ่งสหกรณ์ยังไม่เคยกระทำ และเพิ่มจำนวนเงินกู้ให้มากกว่าเดิม ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการด้านสินเชื่อทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าวิธิการสหกรณ์สามารถช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ได้อย่างแท้จริง

ใจชอบ เวชการ (2534) ปัญหาพิเศษปริญญาบัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบังได้ทำการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวัฒนานคร จำกัด

พ.ศ. 2528-2532 อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ปรากฏผลการดำเนินงานของสหกรณ์ซึ่งไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งก็มาจากสาเหตุหลาย ๆ ด้าน โดยสรุปถึงสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหา ด้านการจัดการและการวางแผน สหกรณ์ควรกำหนดแผนงานระยะยาวเพื่อที่จะดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานได้ทัน เนื่องจากมีเวลามากพอในการแก้ไข แต่ทางที่สหกรณ์ควรกำหนดทั้งแผนงานระยะสั้นและระยะยาวควบคู่กันไปเพราะงานบางอย่างแผนงานระยะยาวอาจจะใช้ไม่ได้ ส่วนในเรื่องการคัดเลือกพนักงานเข้ามาทำงานในสหกรณ์ จะต้องถือเอาความสามารถ และความซื่อสัตย์เป็นเกณฑ์ เพราะว่าสหกรณ์ต้องทำธุรกิจกับคนจำนวนมาก พนักงานต้องมีความสามารถสูง ทั้งในเรื่องของสหกรณ์และการตลาด เพื่อที่จะแข่งขันกับพ่อค้าได้ และต้องมีความสามารถในการจัดการสหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จด้านการดำเนินธุรกิจต้องระดมเงินฝากจากสมาชิกให้มากขึ้นอีก เพราะเงินที่สหกรณ์กู้จาก ธกส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้นั้นมีไม่เพียงพอกับความต้องการเงินกู้ของสมาชิก เจ้าหน้าที่สหกรณ์ต้องแนะนำส่งเสริมให้สมาชิกรายนำเงินมาฝากให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้นำเงินรับฝากส่วนหนึ่งมาจัดสรรเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนเพื่อสหกรณ์การเกษตรจะได้มีสินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้น ในด้านธุรกิจการซื้อการขาย สหกรณ์ควรจัดหาสินค้าที่สมาชิกมีความต้องการมาจำหน่ายให้มากเท่าที่จะทำได้ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของสหกรณ์และสมาชิกคือสหกรณ์ได้กำไรจากการดำเนินงาน และสมาชิกได้สินค้าราคาถูก และต้องมีการแนะนำ ชักชวนให้สมาชิกรับมาทำธุรกิจกับสหกรณ์ให้มากขึ้น ปัญหาสมาชิกด้านสมาชิกที่ลดลงเรื่อย ๆ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ก็ควรจะมีการชักจูงโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ที่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยให้เขามองประเด็นในด้านประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากการเป็นสมาชิก สมาชิกสหกรณ์ผู้ที่มีก็จะใช้เงินกู้ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ หรือไม่ปฏิบัติตามแผนงาน ซึ่งแนวทางแก้ไข เจ้าหน้าที่สหกรณ์ต้องให้คำปรึกษาและแนะนำให้กับสมาชิกในโอกาสที่พบปะติดต่อ จดบันทึกรายการใช้จ่าย รายได้ในครัวเรือนและการเกษตร การทำทะเบียนทรัพย์สินเพื่อสมาชิกจะได้ทราบว่าผลการผลิตฤดูกาลหนึ่งว่ามีรายได้ รายจ่าย กู้ไร หรือขาดทุน ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นหรือลดลงเพียงใด มีหนี้สินค้างชำระมากน้อยเพียงใด ด้านความรู้ทางการเกษตรพนักงานสินเชื่อก็สามารถที่จะให้คำแนะนำได้ เช่น ควรปลูกหลายชนิดและเป็นพืชที่ปลูกตามความต้องการของตลาด สามารถจะไปศึกษาที่ปลูกได้จากที่ไหน วิธีการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว จะทำอย่างไร โดยพยายามให้สมาชิกเข้าประชุมทุกครั้ง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ควรมีการติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิกที่กู้ไปจากสหกรณ์ เพื่อที่จะควบคุมสภาพการใช้เงินกู้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์

ประสงค์ของการชกู่ ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในด้านการใช้สินเชื่อไม่ถูกต้องของสมาชิก สหกรณ์ ปัญหาจากสมาชิกยังไม่เข้าใจวิธีการของสหกรณ์ทำให้ขาดความภักดีต่อสหกรณ์ และมักจะ มีการขายผลผลิตแก่พ่อค้าในตลาดอยู่เสมอ มิได้ร่วมกันทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างจริงจัง และวัตถุประสงค์ของสมาชิกในการเข้าเป็นสมาชิก ก็เพื่อการกู้เงินเป็นอันดับแรก ซึ่งแนวทางแก้ไขสหกรณ์ ต้องหาวิธีการที่จะทำให้สมาชิกหันมาทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างเต็มที่ เช่น ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการ ชื้อ ธุรกิจการขาย และควรรู้แจ้งให้สมาชิกเข้าใจถึงหลักการและวิธีการของสหกรณ์อย่างถูกต้อง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2536) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทำการศึกษาผลการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรในรอบ 5 ปี พ.ศ. 2531- 2535 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานในรอบ 5 ปี มีรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี และมีอัตรากำไรถัวเฉลี่ยร้อยละ 8.59 ของรายได้ทั้งสิ้น แนวโน้มการคาดการณ์ล่วงหน้าในปี พ.ศ. 2536 สหกรณ์มีรายได้จำนวน 8,211.98 ล้านบาท และมีกำไรสุทธิประจำปีประมาณจำนวน 684.96 ล้านบาทด้านประสิทธิภาพการบริหารงานสหกรณ์ มีการใช้สินทรัพย์มีประสิทธิภาพพอสมควร จากการพิจารณาอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ถัวเฉลี่ย ร้อยละ 4.34 และมีอัตรากำไรหมุนเวียนของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 0.33 เมื่อเทียบกับปีก่อน มีการใช้สินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้ลดลงกว่าปีก่อน ความสามารถในการใช้ เงินทุนได้ใช้เงินทุนของสหกรณ์ก่อให้เกิดรายได้ถัวเฉลี่ยร้อยละ 10.33 และในปี 2535 มีอัตรา ผลตอบแทนต่อทุนของสหกรณ์เท่ากับร้อยละ 11.47 แสดงว่าการใช้เงินทุนของตนเองในการดำเนินงานมีประสิทธิภาพพอสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนในรอบ 5 ปี มีการใช้เงินทุนก่อให้เกิด รายได้น้อยกว่าปีก่อน แต่ในรอบปีบัญชีมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ด้านความ สามารถในการชำระหนี้ สหกรณ์มีฐานะการเงินที่มีอยู่ในสภาพคล่องพอสมควร จากการวิเคราะห์ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนในรอบ 5 ปี ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 และอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน ของสหกรณ์ในรอบ 5 ปี ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนในรอบ 5 ปี มีความ สามารถในการชำระหนี้ได้น้อยกว่าปีก่อนและมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้นกว่าปีก่อน ด้านการขยายตัวของ สหกรณ์ จากการวิเคราะห์แนวโน้มด้านการดำเนินการธุรกิจ มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปีก่อนของ ปริมาณธุรกิจในรอบ 5 ปี ถัวเฉลี่ยปีละเท่ากับร้อยละ 20.89 และในปี 2536 คาดว่าสหกรณ์จะมี ปริมาณธุรกิจรวมทุกด้านประมาณจำนวน 19,489.39 ล้านบาท การวิเคราะห์ด้านจำนวนสหกรณ์ มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปีก่อนในรอบ 5 ปี ถัวเฉลี่ยปีละเท่ากับร้อยละ 9.56 และในปี 2536 คาด

ว่าจะมีจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 1,695 สหกรณ์ การวิเคราะห์ด้านจำนวนสมาชิก มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปีก่อนในรอบ 5 ปี ถึงเฉลี่ยปีละเท่ากับร้อยละ 24.43 และในปี 2536 คาดว่าจะมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 2,057,455 คน การวิเคราะห์ด้านการถือหุ้นของสมาชิก มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปีก่อนในรอบ 5 ปี ถึงเฉลี่ยปีละเท่ากับร้อยละ 24.85 และในปี 2536 คาดว่าสมาชิกสหกรณ์จะถือหุ้นประมาณจำนวน 3,603.64 ล้านบาท

มานัส จรีรัตนชาติ (2537) ปัญหาพิเศษปริญญาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางคล้า จำกัด อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างปีการเงิน 2532-2536 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและการวิเคราะห์แนวโน้ม พอจะสรุปได้ว่าสหกรณ์การเกษตรบางคล้า จำกัด มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีแนวโน้มของการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งในปี พ.ศ.2532 สหกรณ์มีผลประกอบการดี โดยสามารถทำกำไรได้มากที่สุดในรอบ 5 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ รายได้ และทุนของสหกรณ์ แต่ก็ส่งผลกระทบต่อการบริหารเงินทุนไม่ด้นัก ในปี พ.ศ.2534 สหกรณ์มีความคล่องทางการเงินมากที่สุดในรอบ 5 ปี คือมีความสามารถในการชำระหนี้สินมากหรือมีเงินทุนหมุนเวียนในมือสูง แสดงว่ามีการจัดการทรัพย์สินหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สหกรณ์ยังมีปริมาณเงินทุนมากขึ้น ปริมาณหนี้สินลดลง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนมากที่สุดในรอบ 5 ปี ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2533 และในปี พ.ศ.2535-2536 มีการจัดหาทุนโดยวิธีการเพิ่มหนี้สินจากการกู้ยืม เพื่อการขยายธุรกิจสหกรณ์ทำให้สหกรณ์มีผลกำไรมากขึ้น แต่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนซึ่งมีการลดลงมากที่สุดในรอบ 5 ปี ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่าสมาชิกไม่เข้าใจวิธีการสหกรณ์และไม่ยึดมั่นในอุดมการณ์สหกรณ์จากการนำเงินกู้จากสหกรณ์ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ซึ่งไม่สามารถชำระเงินกู้ได้เมื่อถึงเวลาครบกำหนด ปัญหาการซื้อเชื่อของสมาชิกหลายราย ไม่ชำระหนี้ค่าสินค้าและสหกรณ์มีความต้องการผู้มีความรู้การบริหารงานแผนใหม่และเป็นผู้ที่มีความต้องการช่วยเหลือเกษตรกร เข้ามามีส่วนช่วยจัดการงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาจากธุรกิจการรวบรวมผลผลิตการเกษตรจากสมาชิกสหกรณ์มีผลกำไรเพียงปีเดียว คือ ปี 2535 เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีกำไรขึ้นต้น โดยมีรายได้จากค่าจัดการโครงการไม่มากนักแต่มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องนี้เห็นว่า ต้อง

มีการประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของสหกรณ์ที่มีผลต่อสมาชิก ในด้านผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ ควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่สหกรณ์จากนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจที่สหกรณ์ทำอยู่ ด้านการตลาดจะต้องมีการประกันราคาผลิตผล และจะต้องร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการตลาด ปัญหาในด้านพ่อค้าคนกลาง นายทุนหรือธุรกิจประเภทอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการทำตลาดของสหกรณ์ ด้านการให้เครดิตเงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ ควรให้สมาชิกผู้กู้ทุกคนทำแผนการใช้เงินกู้ เสนอให้สหกรณ์พิจารณาพร้อมกับคำขออีกด้วย และมีกรรมการติดตามเร่งรัดหนี้สินที่ถึงกำหนดชำระ มีการควบคุมการซื้อ-ซื้อของสมาชิกสหกรณ์ไม่ให้มีหนี้สินติดค้างมาก ด้านการรวบรวมผลผลิตการเกษตรจากสมาชิก สหกรณ์ต้องหาวิธีในการลดต้นทุนการเก็บรักษาและการจัดจำหน่าย ด้วยการหาตลาดที่รับซื้อประจำและต้องมีการควบคุมสินค้าเกษตรไม่ให้อยู่ในฉางข้าวมากเกินไป การขาดแคลนเงินทุนในการจัดสร้างฉางข้าว โรงสี สานพาหนะ และอุปกรณ์ในการดำเนินงานสหกรณ์มีไม่เพียงพอ ต้องมีการขอความช่วยเหลือกับสถาบันเงินทุนต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนเงินทุนในการปลูกสร้างฉางข้าว รวมทั้งความช่วยเหลือของรัฐบาล

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูล ได้มาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร งานวิจัย รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน ซึ่งการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานครได้จากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีการเงิน พ.ศ. 2532-2536
2. รวบรวมค้นคว้าข้อมูล จากห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร หอสมุดแห่งชาติ

ห้องสมุดกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และเอกสารของกรมส่งเสริมสหกรณ์

3. ที่ว่าการเขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

4. จากการสอบถามเจ้าหน้าที่กองวิชาการ และวางแผน เจ้าหน้าที่ฝ่ายประเมินผล
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงบรรยาย จากการรวบรวมข้อมูลสหกรณ์เกี่ยวกับผลการดำเนินงานต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น ทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ โดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเป็นตารางและกราฟ เพื่อสะดวกในการอธิบายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 - 2536

2. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) เป็นเครื่องมือทางการเงินที่สามารถใช้เป็นหลัก ในการวิเคราะห์ความสามารถของการบริหารเงินทุนที่กิจการมีอยู่ โดยนำรายการที่ปรากฏในงบการเงิน สำหรับระยะเวลาหนึ่งมาสัมพันธ์ในรูปของสัดส่วนหรืออัตราส่วนร้อยละ ซึ่งจากผลการคำนวณสามารถนำมาแปลความและอาศัยการเปรียบเทียบในกลุ่มธุรกิจในกลุ่มเดียวกัน สำหรับในการศึกษาครั้งนี้จะทำการเปรียบเทียบด้วยการวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend or Time Series) คือเปรียบเทียบอัตราส่วนในอดีตของสหกรณ์ในรอบ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2532-2536 โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางและกราฟ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
2. การวิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Leverage Ratio)
3. การวิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ratio)
4. การวิเคราะห์อัตราส่วนกำไร (Profitability Ratio)

1. การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง เป็นอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ซึ่งก็คือหนี้สิน

หมุนเวียนของสหกรณ์นั่นเอง โดยพิจารณาจากทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องของสหกรณ์ ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้ และทรัพย์สินคงเหลือของสหกรณ์ ซึ่งในที่นี้จะใช้วิธีการวัดอัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างทรัพย์สินหมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียนผลลัพธ์ที่ได้จะชี้ให้เห็นว่าฐานะทางการเงินของกิจการมีความคล่องตัว ในการชำระหนี้ระยะสั้นเพียงใด โดยบอกให้ทราบว่า ณ วันที่จัดทำบัญชีสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียน เป็นกี่ เท่าของหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad \text{ต่อ } 1$$

การวิเคราะห์ตามปรกติแล้ว ถ้าอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ยิ่งมากก็ยิ่งทำให้ความคล่องตัวสูงด้วย ซึ่งก็คือ สินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนนั่นเอง ในการเปรียบเทียบระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ เร็วกับหนี้สินหมุนเวียนในการดำเนินงาน ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ทำการซื้อสินค้ามาจำหน่ายในกิจการ ทำให้เกิดหนี้สินหมุนเวียนและต่อมาได้ขายสินค้าออกไป ซึ่งจะได้เงินสดและลูกหนี้ และนำเงินสดไปชำระหนี้สินนั้น ๆ หากในวงจรการค้าดำเนินงานหนึ่งมีการหมุนเวียนเร็ว คือ เมื่อซื้อสินค้ามาก็ขายได้เร็วเก็บเงินจากลูกหนี้ได้เร็ว และสามารถนำเงินสดไปชำระหนี้ได้เร็ว กิจการจะมีสภาพคล่องดีโดยไม่จำเป็นต้องสะสมสินทรัพย์หมุนเวียนไว้มาก ส่วนที่เกินความต้องการก็นำไปหาผลประโยชน์ได้ เช่น นำเงินสดเหลือใช้บางส่วนไปซื้อพันธบัตร เป็นต้น นอกจากนี้การที่กิจการมีรอบการหมุนเวียนสูงจะแสดงให้เห็นประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายจัดการด้วย แต่ถ้าอัตราส่วนสูงเกินไป อาจจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับกิจการได้ เพราะจะชี้ให้เห็นว่ากิจการไม่ได้ใช้เงินทุนอย่างประหยัด กล่าวคือ กิจการอาจจะมีสินค้าคงเหลืออยู่ ซึ่งเป็นสินค้าที่ขายไม่ได้หรือล้าสมัย และอาจจะมีลูกหนี้มากเกินไปซึ่งเป็นลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ ทั้งนี้จะต้องพิจารณาถึงส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนด้วย ถ้าอัตราส่วนอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่ามีการจัดการทางการเงินผิดพลาด คือมีการเพิ่มหนี้สินหมุนเวียนมากขึ้น ก็อาจทำให้สหกรณ์ต้องประสบกับปัญหาการขาดสภาพคล่องได้โดยง่าย ซึ่งอัตราส่วนมาตรฐานกำหนดไว้ว่าอัตราส่วนทรัพย์สินหมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน 2:1 เป็นอัตราส่วนที่เป็นที่น่าพอใจก็ถูกยอมรับกันโดยทั่วไป

2. การวิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Leverage Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของเงินทุนของกิจการเนื่องจากเงินทุนของกิจการต่าง ๆ จะได้มาจากหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น จึงมีการพิจารณาว่ากิจการควรจะใช้เงินทุนจากแหล่งใดในอัตราส่วนเท่าใดจึงจะเหมาะสมและไม่เสี่ยงภัย คือถ้ากิจการมีหนี้สินมากเท่าใดก็ต้องเสี่ยงภัยมากขึ้นไปด้วย ดังนั้น การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้จึงครอบคลุมไปถึงการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวของกิจการ (Solvency Ratio) ด้วย สำหรับอัตราส่วนที่แสดงการใช้หนี้สินประกอบการคือ อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน (Debt-Equity Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งสิ้นกับทุนของสหกรณ์ ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่า ณวันที่จัดทำงบดุล กิจการมีหนี้สินเป็นกี่เท่าของทุน เป็นการแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวว่า สหกรณ์มีทุนของตนเองเพียงพอที่จะชำระหนี้ได้ เขียนเป็นอัตราส่วน ได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}} \quad \text{ต่อ} \quad 1$$

เนื่องจากสินทรัพย์ของสหกรณ์ได้มาจากทุนของสหกรณ์และเจ้าหนี้ประเภทต่าง ๆ ถ้ามีเจ้าหนี้มากย่อมมีโอกาสเสี่ยงภัยมาก ดังนั้นจึงทำการคำนวณอัตราส่วนนี้เพื่อพิจารณาว่าอัตราส่วนระหว่างเงินทุนที่ได้จากเจ้าหนี้และเจ้าของเป็นเท่าใด ถ้าอัตราส่วน = 1 แสดงว่าเงินทุนที่ได้จากเจ้าหนี้มีจำนวนเท่ากับเงินทุนที่ได้จากเจ้าของและถ้าอัตราส่วนมากกว่า 1 แสดงว่ามีโอกาสเสี่ยงสูง เพราะส่วนที่ได้จากเจ้าหนี้สูงกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น หรือถ้าอัตราส่วนนี้สูงเกินไป อาจเป็นอันตรายแก่เจ้าหนี้ และสหกรณ์ได้ คือเมื่อเลิกกิจการแล้ว เจ้าหนี้อาจได้รับชำระหนี้ไม่ครบจำนวน หรือถ้าหากสหกรณ์มีรายได้ไม่เพียงพอ ก็อาจประสบผลขาดทุนได้ง่ายเพราะต้องรับภาระในรูปของดอกเบี้ยจำนวนมาก การแก้ไขทำได้โดยการระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มขึ้น หรือพิจารณาลดการกู้ยืมบางราย หรือถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำเกินไป คือ น้อยกว่า 1 จะแสดงว่าเครดิตของสหกรณ์ไม่ดีแล้ว ซึ่งยังเป็นการทำให้การขยายตัวของสหกรณ์เป็นไปได้อย่างเชื่องช้าเพราะไม่มีการระดมทุนในรูปของการกู้ยืม

3. การวิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ratio) เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของสหกรณ์ ได้แก่ เงินสด ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ และสินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ซึ่งอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพ คือ

1) อัตราส่วนการหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสิ้น (Total Assets Turnover Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดของสหกรณ์ว่าอยู่ในระดับสูงต่ำแค่ไหน ถ้าอัตราส่วนนี้สูงหรือต่ำแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของธุรกิจกับขนาดของสินทรัพย์ที่มีอยู่ โดยปกติถ้าอัตราส่วนการหมุนเวียนนี้มีอัตราสูง แสดงว่าความสามารถของกิจการมีประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุน ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงว่าปริมาณธุรกิจของสหกรณ์มีไม่มากพอ กับขนาดของสินทรัพย์ที่มีอยู่ ดังนั้นสหกรณ์ควรพิจารณาปรับปรุงโดยเพิ่มปริมาณธุรกิจ (รายได้) หรือไม่ก็ลดสินทรัพย์บางส่วนที่มากเกินไป หรือกระทำทั้งสองอย่างพร้อม ๆ กัน เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{ยอดรวมรายได้ทั้งสิ้น}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \quad \text{ต่อรอบ}$$

2) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Total Assets Ratio) เป็นอัตราส่วนกำไรในการดำเนินงานกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นในรอบระยะเวลาปีบัญชีที่ผ่านมาว่า สหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงานเป็นร้อยละเท่าใดของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \quad \text{ต่อร้อยละ}$$

4. อัตราส่วนวิเคราะห์ผลกำไร (Profitability Ratio) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนต่าง ๆ ของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

1) อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit to Net Sale Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อยอดขาย ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่าในรอบระยะเวลาปีบัญชีที่ผ่านมาสหกรณ์สามารถทำกำไรสุทธิได้ร้อยละเท่าใดของยอดขาย หรือในทำนองเดียวกันกับที่วิเคราะห์อัตราส่วนกำไรสุทธิ อาจใช้กำไรขั้นต้นของสหกรณ์ เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินการหลาย ๆ ปีติดต่อกัน จะแสดงถึงสมรรถภาพในการบริหารงานได้มากขึ้น เช่น ถ้าอัตรากำไรขั้นต้นไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง แต่อัตรากำไรสุทธิลดลงตลอดระยะเวลาเดียวกัน จะสรุปได้ว่าอาจเกิดจากค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับยอดขายอัตรากำไรสุทธิสามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{รายได้ทั้งสิ้น}} \quad \text{ต่อร้อยละ}$$

2) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Total Owners Equity or Return on Member Equity or Return on Net Worth Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิประจำปีกับทุนสุทธิประจำปี ซึ่งประกอบด้วยทุนของสมาชิก คือเงินสำรอง เงินสะสม ตามข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งกำไรขาดทุนสุทธิประจำปี ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่าในรอบระยะเวลาที่ผ่านมาสหกรณ์มีกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใดของทุน หรือส่วนของผู้เป็นเจ้าของกิจการอยู่ในระดับอัตราเปอร์เซ็นต์สูงหรือต่ำ การที่อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงหรือต่ำ จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนของสหกรณ์เองว่าได้มากน้อยเพียงใด (อำนาจ วีระวงษ์ , 2526)

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{ทุนของสหกรณ์ถ้าเฉลี่ย}} \quad \text{ต่อร้อยละ}$$

3. การศึกษาถึงแนวโน้มของมูลค่าทางการเงิน ได้แก่ ทรัพย์สิน ทุนการดำเนินงาน รายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ ซึ่งจะให้การพยากรณ์หาค่าแนวโน้มแบบ Simple Regression วิเคราะห์หาค่าแนวโน้มของผลการดำเนินงานดังกล่าวด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ในการประมวลผล ข้อมูลทางสถิติ SPSS/PC+ และใช้วิธีวิเคราะห์แบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร โดยนำเสนอผลการศึกษาในรูปตารางและ กราฟ สามารถกำหนดสมการหาค่าแนวโน้มได้ดังนี้

สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

$$Y = a + bT$$

โดยกำหนดให้

Y = ค่าที่ได้จากการพยากรณ์

a = ค่าคงที่ คือค่าที่อยู่เหนืออิทธิพลของเวลา

b = ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ

T = ปีที่ต้องการพยากรณ์หาค่าแนวโน้ม

R^2 = ค่าที่ใช้ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของค่า Y ที่เกิดจากค่า X

ในรูปของร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล จากสมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย เมื่อทำการหาค่าคงที่และค่าสัมประสิทธิ์ สามารถนำมาอธิบายความเชื่อมั่นของสมการโดยใช้ค่า R^2 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจและ T-Value เพื่อทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ (ศิริชัย พงษ์วิชัย , 2534:293)

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของเขตบางขุนเทียน

ประวัติความเป็นมาของเขตบางขุนเทียน

เขตบางขุนเทียน (อำเภอบางขุนเทียน) ได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานานประมาณ 100 กว่าปีเศษ สันนิษฐานว่า ตั้งครั้งแรกในราวปี พ.ศ. 2410 สถานที่ตั้งของตัวอาคารมีผู้เล่ากันว่าใช้เรือต่อเป็นที่ทำการจอดประจำอยู่ที่บริเวณปากคลองหัวกระบือ แขวงท่าข้าม ในปัจจุบัน ต่อมาในราวปี พ.ศ. 2437 ได้ย้ายมาสร้างตัวอาคารที่ทำการอยู่บริเวณสามแยกบางขุนเทียน (สามแยกคลอง) คือคลองดาวคะนองกับคลองสนามชัย ต่อมาในราวปี พ.ศ. 2452 บริษัททำเงินได้มาสร้างทางรถไฟ สายคลองสาน - สมุทรสาคร - สมุทรสงคราม ในปัจจุบันรถไฟสายนี้เริ่มต้นจากวงเวียนใหญ่ ซึ่งอยู่ติดกับห้างสรรพสินค้าคาเชต์ดีพาสเมนส์โตร์ ปลายทางมหาชัย และแม่กลอง โดยรถไฟสายนี้ได้ผ่านบริเวณวัดราชโอรสาราม ดังนั้นเขตบางขุนเทียนจึงได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ริมทางรถไฟ ในที่ดินของวัดราชโอรสาราม ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ ซึ่งขณะนั้นประชาชนส่วนใหญ่มักจะอาศัยรถไฟมาติดต่อราชการเขต

ต่อมามีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และเพื่อเป็นการบริการประชาชน และดูแลความทุกข์สุขของประชาชนให้ทั่วถึง กรุงเทพมหานครจึงได้มีคำสั่งให้ตั้งสำนักงานเขตบางขุนเทียน สาขา 1 (จอมทอง) ขึ้นอีกแห่งหนึ่ง เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสำนักงานเขตบางขุนเทียนโดยเปิดบริการประชาชนเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2532 และแบ่งใช้อาคารของโรงเรียนวัดมงกุฎสุวรรณเป็นที่ทำการชั่วคราว มีพื้นที่การปกครอง 25.724 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 4 แขวง คือ แขวงบางขุนเทียน แขวงบางค้อ แขวงบางมด และจอมทอง โดยได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2532 เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตบางขุนเทียน ให้เป็น 2 เขต คือ เขตบางขุนเทียน และเขตจอมทอง ทำให้พื้นที่การปกครองของสำนักงานเขตบางขุนเทียนเหลือ 155.432 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การบริหาร 3 แขวง คือ แขวงบางบอน แขวงสามด้า และแขวงท่าข้าม

ในท้องที่เขตบางขุนเทียนนั้นมีคลองประวัติศาสตร์อยู่คลองหนึ่ง ปัจจุบันเรียกว่า "คลองสนามชัย" คลองสนามชัยนี้ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ได้กล่าวไว้ว่า สมเด็จพระศรีสรรเพชญ์หรือที่ประชาชนชาวไทยรู้จักกันทั่วไปว่า "สมเด็จพระเจ้าเสือ" พระองค์ทรงพอพระทัยในการเสด็จไปทรงเบ็ดปลากระโทงแทง และมักจะใช้เส้นทางคลองสนามชัยเป็นเส้นทางในการเสด็จผ่านไปทรงเบ็ดที่ปากน้ำสมุทรสาคร แต่ก่อนจะเสด็จไปถึงปากน้ำสมุทรสาคร พระองค์ก็ได้เสด็จพักแรมระหว่างทางอำเภอบางขุนเทียน ดังปรากฏหลักฐาน คือ มีตำหนักของพระองค์อยู่ ปัจจุบัน เรียกว่า "พระตำหนักพระเจ้าเสือ" และพระตำหนักนี้อยู่หมู่ 2 แขวงบางขุนเทียน ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองสนามชัย ใกล้กับบริเวณวัดไทรในปัจจุบัน

ในการเสด็จทรงเบ็ดของพระองค์ครั้งหนึ่ง ได้ก่อให้เกิดเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ขึ้นมากล่าวคือ ครั้งนั้นพระองค์ได้ไปทรงเบ็ดที่ปากน้ำสมุทรสาคร โดยมีพันท้ายนรสิงห์เป็นผู้ถือท้ายเรือพระที่นั่ง ระหว่างที่เรือพระที่นั่งเสด็จผ่านคลองสนามชัยไปจนถึงตำบลโคกขาม คลองช่วงนี้มีสภาพแคบแควมาก จนทำให้หัวเรือพระที่นั่งหัก เป็นสาเหตุให้พันท้ายนรสิงห์ถูกตัดศีรษะและตั้งศาลไว้ ณ แดนประหารซึ่งเรียกกันต่อมาว่า "ศาลพันท้ายนรสิงห์" ต่อมาจึงได้ขุดคลองสนามชัยในช่วงที่คิดเคี้ยวใหม่ ให้ชื่อว่า "คลองสนามชัย" มาจนถึงทุกวันนี้

นอกจากนี้แล้วยังมีความสำคัญในด้านการส่งเสริมท่องเที่ยวอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวต่างประเทศนิยมนั่งเรือจากโรงแรมผ่านเข้าทางคลองดาวคนองไปตามลำคลองสนามชัยไปจนถึงวัดไทร ซึ่งแต่เดิมมีตลาดน้ำเรียกว่า "ตลาดน้ำวัดไทร" ประชาชนชาวสวนนิยมนำผลไม้ของสวน ของพื้นบ้านใส่เรือพานำออกมาขายกันเต็มลำคลอง จนได้ชื่อว่า ตลาดน้ำวัดไทรเป็นตลาดน้ำที่มีความสวยงามที่สุด ในปัจจุบันนี้ประเพณีค่อฮ ๗ สุกุหายสไปเหลือไว้แต่ชื่อ เนื่องจากการขนส่งพืชผลทางการเกษตรทางรถยนต์สะดวกกว่า ส่วนทางด้านน้ำในลำคลองนั้นเริ่มสกปรกมากขึ้น เนื่องจากขยะมูลฝอยมากนั่นเอง และพื้นที่ทำการเกษตรเหลือน้อยลง จึงเป็นสาเหตุให้การติดต่อซื้อขายทางน้ำลดน้อยลง ถึงแม้ทางราชการและองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้คิดค้นวิธีการส่งเสริมอย่างไรก็ไร้ผล จึงทำให้ตลาดน้ำวัดไทรค่อฮ ๗ เสื่อมความนิยมและหมดไปในที่สุด

สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์

ที่ว่าการเขตบางขุนเทียน ตั้งอยู่ริมถนนพระรามที่ 2 (ถนนธนบุรี-ปากท่อ)หลักกิโลเมตรที่ 6.25 ในท้องที่หมู่ 6 แขวงแสมดำ ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

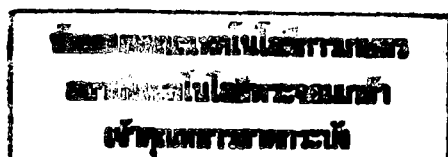
อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดเขตภาษีเจริญ และหนองแขม
ทิศใต้	จดอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	จดเขตจอมทอง เขตราชบุรีบูรณะ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และ กิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศตะวันตก	จดอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีเนื้อที่ทั้งหมด 155.432 ตารางกิโลเมตร เขตบางขุนเทียนเป็นเขตเดิชาของกรุงเทพมหานครที่มีพื้นที่ติดทะเล คือ อ่าวไทย ความยาวส่วนที่ติดทะเลประมาณ 5 กิโลเมตร ภายในพื้นที่ทั้งหมดมีลำคลองจำนวน 126 คลอง ลำรางสาธารณะ 19 ลำราง และลำกระโดงหลายสาย ซึ่งเป็นเสมือนเส้นเลือดหล่อเลี้ยงหัวใจของประชาชนชาวบางขุนเทียน เพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จึงต้องอาศัยน้ำจากลำคลองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลำคลองที่เป็นเส้นทางคมนาคมและเป็นหัวใจของเกษตรกรที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

1. คลองสนามชัย มีความยาวประมาณ 35 กิโลเมตร เชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในท้องที่เขตบางขุนเทียน ยาวประมาณ 11.3 กิโลเมตร
2. คลองบางบอน มีความยาวประมาณ 12 กิโลเมตร อยู่ในแขวงบางบอน เป็นคลองน้ำจืดใช้ในการเกษตร

3. คลองหัวกระบือ มีความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร แยกจากคลองสนามชัย ผ่านท้องที่แขวงท่าข้ามหลายหมู่บ้าน ไปออกคลองพิทยาลงกรณ์

4. คลองพิทยาลงกรณ์ เริ่มต้นจากจังหวัดสมุทรปราการจดจังหวัดสมุทรสาคร และทางที่ผ่านในท้องที่เขตบางขุนเทียน มีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร

ปัจจุบันการประกอบอาชีพของประชาชนในเขตบางขุนเทียน ได้เปลี่ยนแปลงไปประกอบอาชีพอื่นมีประชาชนได้ย้ายเข้ามาอยู่ในเขตบางขุนเทียนมากขึ้นหลายครอบครัว ซึ่งมีอาชีพค้าขายและประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม การคมนาคมจึงได้เปลี่ยนแปลงไปใช้ถนนหนทางมากขึ้นซึ่งถนนในเขตบางขุนเทียนที่สำคัญ ได้แก่

1. ถนนเอกชัย จากศาลแห่งธนบุรีถึงด่านซึ่งสมุทรสาคร ยาวประมาณ 24 กิโลเมตร อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครยาวประมาณ 10 กิโลเมตร

2. ถนนพระรามที่ 2 (ธนบุรี - ปากท่อ) จากถนนสุขสวัสดิ์ - ถนนเพชรเกษม (อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี) ยาวประมาณ 84 กิโลเมตร อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ยาวประมาณ 14 กิโลเมตร

3. ถนนบางขุนเทียน - ชำชะเล จากสามแยกบางบอนถึงชำชะเล ยาวประมาณ 21 กิโลเมตร

4. ถนนวงแหวน จากพระรามที่ 2 ถึงถนนเพชรเกษม (บางแค) ยาวประมาณ 7 กิโลเมตร

ประชากรและครัวเรือน

จากประกาศของสำนักงานกลางทะเบียนราษฎรเมื่อสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2537 มีจำนวนประชากร ดังนี้

แขวง	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
แสมดำ	30,919	29,900	60,819	16,278
บางบอน	29,709	27,634	57,343	16,111
ท่าข้าม	12,556	14,099	26,655	6,458
รวม	73,184	71,633	144,817	39,847

การปกครอง

เขตบางขุนเทียนแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 แขวง 31หมู่บ้านโดยแบ่งออกเป็น

1. แขวงแสมดำ มี 10 หมู่บ้าน
2. แขวงบางบอน มี 11 หมู่บ้าน
3. แขวงท่าข้าม มี 10 หมู่บ้าน

การสาธารณสุข

เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จากการสำรวจปัจจุบัน (2537) สามารถแบ่งสถานที่ให้บริการทางด้านสาธารณสุขทั้งของภาครัฐและเอกชนได้ดังนี้

1. สถานีอนามัย จำนวน 6 แห่ง
2. ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง
3. โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 2 แห่ง
4. ร้านขายยา

-แผนปัจจุบัน 15 ร้าน

-แผนโบราณ 3 ร้าน

การศึกษา

-โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา	3	แห่ง
-โรงเรียนราษฎร์	8	แห่ง
-โรงเรียนสังกัดการประถมศึกษาแห่งชาติ	24	แห่ง
-โรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา	1	แห่ง
-ศูนย์ส่งเสริมกีฬา	1	แห่ง

การศาสนา

-วัดพุทธศาสนา	17	วัด

การอาชีพและธุรกิจ

ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพหลักดังนี้

1. การกสิกรรม นิยมการปลูกพืชที่ให้ผลผลิตที่ดีและมีราคา ได้แก่ ข้าว คะน้า มะม่วง ส้ม เป็นต้น พื้นที่ที่ใช้เพาะปลูกประมาณ 14,873 ไร่

2. การปศุสัตว์ มีการเลี้ยงสุกร เป็ด ไก่ โคน กระบือ เป็นต้น แต่ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงน้อยมากประมาณ 6 ไร่

3. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปัจจุบันได้มีการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและปลา เป็นจำนวนมากถึง ประมาณ 24,937 ไร่

4. อาชีพอื่น ๆ ได้แก่

-สถานที่ทำนม	71	แห่ง
-ตลาดสด	4	แห่ง
-ร้านอาหารและร้านขายของชำ	211	แห่ง

ธนาคารและแหล่งเงินทุน

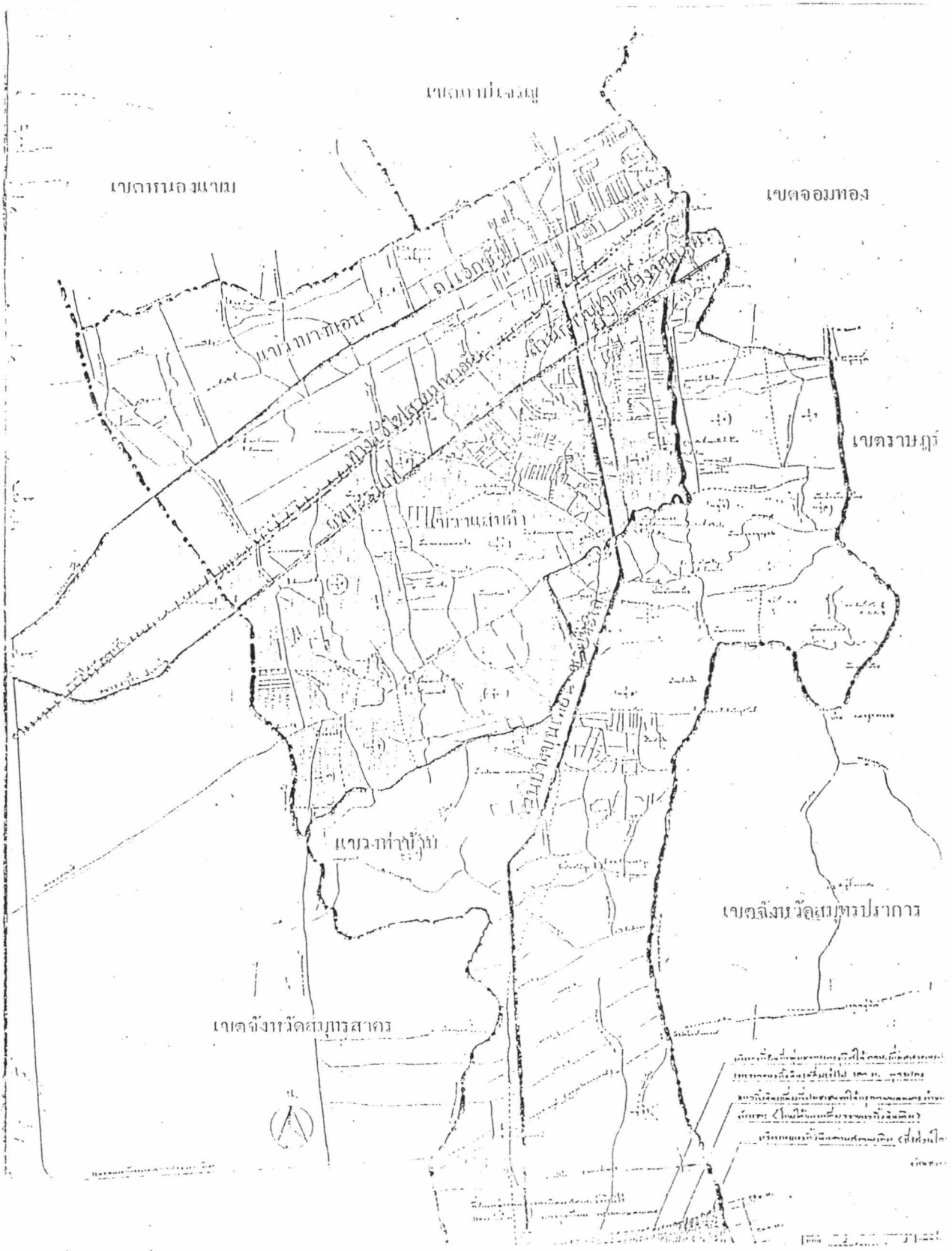
เขตบางขุนเทียน ปัจจุบันมีธนาคารและแหล่งเงินทุนที่เปิดให้บริการแก่ประชาชน มีทั้งสิ้น 9 แห่ง ได้แก่

1. ธนาคารกรุงเทพ
2. ธนาคารกรุงไทย
3. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา
4. ธนาคารกสิกรไทย
5. ธนาคารไทยพาณิชย์
6. ธนาคารไทยทุน
7. ธนาคารนครหลวงไทย
8. ธนาคารศรีนคร
9. ธนาคารสหธนาคาร

สาธารณูปโภค

ในเขตบางขุนเทียนนี้มีสาธารณูปโภคซึ่งประกอบไปด้วย กรมการไฟฟ้า สำนักงานการประปา (ตากสิน) ชุมทางสายโทรศัพท์ ถนนเอกชัย กรมการไปรษณีย์โทรเลขสาขาวัดสิงห์ ส่วนถนนนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง มีบ้างบางส่วนที่เป็นถนนลูกรังแต่น้อยมาก ซึ่งได้แก่ บริเวณเขตชนบท เป็นต้น

ที่มา : (ที่ว่าการเขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร)

ภาพที่ 1 แผนที่เขตบางซุญเทียนจังหวัดกรุงเทพมหานคร
ที่มา : (ที่ว่าการเขตบางซุญเทียน)

ประวัติสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด

สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียนได้จัดตั้งขึ้น เนื่องจากเกษตรกรได้รับความเดือดร้อน
ตั้งนั้นเกษตรกรจึงได้รวมตัวกันสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียนขึ้น ซึ่งเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก โดยจัด
ตั้งครั้งแรก เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2524 มีผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกครั้งแรกทั้งสิ้น 210 คน โดย
ถอนไม่ทราบสาเหตุ 3 คน คุณสมบัติไม่ถูกต้องตามข้อบังคับสหกรณ์ 2 คน ไม่เข้าประชุม 13 คน
เพราะฉะนั้นเหลือที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ทั้งสิ้น 192 คน แบ่งเป็น 4 แขวง คือ

กลุ่มที่	ชื่อกลุ่ม	ที่ตั้งกลุ่ม		สมาชิก
		หมู่ที่	แขวง	
1	บางบอน	5	บางบอน	27
2	ท่าข้าม	3	ท่าข้าม	26
3	บางมด	1	บางมด	125
4	แสมดำ	4	แสมดำ	14
รวม				192

สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียนจำกัดนี้ ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อ
วันที่ 9 กรกฎาคม 2524 เลขทะเบียน กสก.16/2524 และเริ่มทำการตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม
2524 เป็นต้นมา ซึ่งได้แบ่งการดำเนินงานดังนี้ คือ

1. งานธุรการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
2. งานธุรกิจสินเชื่อ
3. งานธุรการและการเงิน

สถานที่ตั้งสำนักงาน

สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 24/6 หมู่ 6 ซ.วัดยายร่ม ถนนพระรามที่ 2 แขวงบางมด เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

สหกรณ์มีวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้สมาชิกช่วยเหลือตนเอง เพื่อดำเนินกิจการร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์และจริยธรรมอันดีงาม อันมีการประหัดเป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมจนสามารถอยู่ดีกินดีมีสันติสุข ตามหัวข้อดังนี้

1. ส่งเสริมการพัฒนาบุคคลทั้งการศึกษา การพลานามัย และทางจิตใจให้เป็นครอบครัวที่สุขสมบูรณ์และรวมเป็นสังคมที่สันติสุข
2. กระทำการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ คำสั่งหรือระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กำหนด
3. กระทำการต่าง ๆ ตามที่สหกรณ์กำหนดไว้ในข้อบังคับหรือระเบียบของสหกรณ์
4. ดำเนินกิจการอย่างอื่นที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานสหกรณ์

แผนการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงานประจำปี 2537

1. รับสมาชิกเพิ่ม 7 คน
2. ธุรกิจเครดิต

	เงินกู้ระยะสั้น	เงินกู้ระยะปานกลาง	รวมทั้งสิ้น
หนียกมาต้นปี	681,000	626,000	1,307,000
จ่ายเงินกู้ระหว่างปี	1,434,000	531,000	1,965,000
รวมทั้งสิ้น	2,115,000	1,157,000	3,272,000
ชำระคืนระหว่างปี	1,475,000	485,000	1,960,000
คงเหลือสิ้นปี	640,000	672,000	1,312,000

2.1 สหกรณ์จะจ่ายเงินกู้ระหว่างปี 2537 เป็นจำนวนเงิน 1,965,000 บาท โดยกู้เงิน ธ.ก.ส. จำนวน 1,200,000 บาท และเงินทุนของสหกรณ์ 765,000 บาท

2.2 คาดว่า สหกรณ์จะได้รับดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิก จำนวน 303,000 บาท

3. ธุรกิจซื้อ

ชนิดสินค้า	มูลค่าซื้อ	มูลค่าขาย	กำไร
ข้าวสาร	300,000	330,000	30,000
เครื่องอุปโภคบริโภค	300,000	339,000	39,000
รวม	600,000	669,000	69,000

4. การระดมทุนในสหกรณ์

4.1 ให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่ม 2,000 หุ้น มูลค่า 100,000 บาท

4.2 การรับฝากเงิน

	เงินฝากออมทรัพย์	เงินฝากประจำ	รวมทั้งสิ้น
ยกมาต้นปี	888,021.05	5,299.51	893,320.56
ฝากระหว่างปี	337,000.00	80,000.00	417,000.00
รวมทั้งสิ้น	1,225,021.05	85,229.51	1,310,320.56
ถอนระหว่างปี	237,000.05	70,000.51	307,000.56
คงเหลือสิ้นปี	988,021.00	15,299.00	1,003,320.00

คาดว่า สหกรณ์จะต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากแก่สมาชิกเป็นจำนวนเงิน 70,000.00 บาท

5. การประมาณรายได้ - รายจ่าย

ประมาณการรายได้

1. ดอกเบี้ยรับเงินกู้	303,000.00 บาท
2. รายได้ธุรกิจอื่น	69,000.00 บาท
3. รายได้อื่น ๆ	31,000.00 บาท
รวม	403,000.00 บาท

ประมาณการรายจ่าย

1. ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	70,000.00 บาท
2. ดอกเบี้ยจ่าย ธ.ก.ส.	59,000.00 บาท
3. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่าง ๆ	99,600.00 บาท
รวม	228,600.00 บาท

คาดว่าสหกรณ์จะมีกำไรประจำปี 2537 จำนวน 174,400.00 บาท

การดำเนินงานโดยทั่วไป

คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัดในการประชุมสามัญประจำปี ครั้งที่ 14 วันที่ 24 สิงหาคม 2537 ที่ประชุมได้เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ จำนวน 11 คน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. นายสำราญ	จันทร์คำ	ตำแหน่ง	ประธานกรรมการ
2. นายละม่อม	พลายเพชร	ตำแหน่ง	รองประธานกรรมการ
3. นายสุทนต์	จันส์รัมย์	ตำแหน่ง	เลขานุการ
4. นายจำลอง	เทศมาลา	ตำแหน่ง	เหรัญญิก
5. นายเก็บ	จันทร์กลัด	ตำแหน่ง	กรรมการ
6. นายประเสริฐ	ไชยฮันต์บุรณ์	ตำแหน่ง	กรรมการ
7. นายบุญรอด	แดงแสงสง	ตำแหน่ง	กรรมการ
8. นายองค์	จันส์รัมย์	ตำแหน่ง	กรรมการ
9. นายชัชนาท	ปุ่นนิ่ม	ตำแหน่ง	กรรมการ
10. นายสารชล	อิมแก้ว	ตำแหน่ง	กรรมการ
11. นายหอมหวล	จันทร์กลัด	ตำแหน่ง	กรรมการ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2537)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงาน

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ระหว่างปีการเงิน พ.ศ. 2532-2536 สามารถแบ่งการพิจารณาผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความก้าวหน้าโดยทั่วไปของสหกรณ์
2. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน
3. การวิเคราะห์แนวโน้มมูลค่าทางการเงิน

การวิเคราะห์ความก้าวหน้าโดยทั่วไปของสหกรณ์

จากการรวบรวมข้อมูลสหกรณ์เกี่ยวกับผลการดำเนินงานต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น จำนวนสมาชิก ทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้ รายจ่าย เป็นต้น สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบและนำเสนอผลการดำเนินงานเป็นตาราง(ตารางที่ 1-5) ดังนี้

1. สมาชิกภาพ จำนวนสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ในรอบระยะเวลา 5 ปี คือ พ.ศ. 2532-2536 มีจำนวนสมาชิกดังนี้ คือ ปี 2532 มีสมาชิก 222 คน ส่วนปี 2533 มีสมาชิก 223 คน และ 233 232 225 คน ตามลำดับ จะเห็นว่าปี 2533 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น 1 คน คือสมาชิกเข้าใหม่ 2 คน ลาออกระหว่างปี 1 คน นั้นเอง ส่วนปี 2534 มีสมาชิกเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 10 คน โดยรับเพิ่มเข้ามาใหม่ 13 คน ลาออก 3 คน และในปี 2535 - 2536 จะมีจำนวนสมาชิกลดลง 1 คนและ 7 คนตามลำดับ เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าในปี 2535 - 2536 สมาชิกสหกรณ์เริ่มลดลง

2. ทุนเรือนหุ้น จากผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี พ.ศ. 2532-2536 มีสมาชิกถือหุ้นเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยทุกปีมีมูลค่าหุ้นเท่ากันคือ 50 บาทต่อหุ้น จำนวนทุนเรือนหุ้นแยกตามปีได้ดังนี้ คือ ปี 2532 - 2536 มีจำนวนทั้งสิ้นเท่ากับ 562,450 665,000 777,400 894,050 970,700 บาท ตามลำดับ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นดังนี้ คือ ปี 2533 เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปีการเงิน พ.ศ.2532-2536

(หน่วย : บาท)

รายการ	ปีการเงิน				
	2532	2533	2534	2535	2536
1. จำนวนสมาชิก	222.00	223.00	233.00	232.00	225.00
2. ทุนเรือนหุ้น	562,450.00	665,000.00	777,400.00	894,050.00	970,700.00
3. เงินสำรอง	87,147.72	108,551.50	125,411.90	156,323.49	171,919.01
4. ทุนอื่นๆ	22,308.00	28,132.50	35,790.50	45,264.50	64,624.50
5. เงินรับฝาก	208,569.74	315,106.11	420,536.12	444,790.65	893,320.56
6. ทุนการดำเนินงาน	1,034,298.09	1,179,255.02	1,575,036.90	1,756,790.78	2,320,335.81
7. เงินกู้ยืมแก่สมาชิก	11,982,000.00	13,238,000.00	16,039,000.00	3,106,492.00	3,398,110.00
- เงินกู้ระยะสั้น	10,622,000.00	11,628,000.00	12,887,000.00	1,992,884.00	2,625,144.00
- เงินกู้ระยะปานกลาง	1,360,000.00	1,610,000.00	3,152,000.00	1,113,608.00	772,966.00
8. กวาร์รับชำระคืนเงินกู้	10,941,588.00	12,494,490.00	14,703,318.00	1,902,382.00	1,835,240.00
- เงินกู้ระยะสั้น	9,791,588.00	11,294,490.00	12,563,594.00	1,381,740.00	1,381,978.00
- เงินกู้ระยะปานกลาง	1,150,000.00	1,200,000.00	2,139,784.00	520,642.00	453,262.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

รายการ	ปีการเงิน				
	2532	2533	2534	2535	2536
9. หนี้เงินกู้คงเหลืออยู่ที่สำคัญ	815,214.00	779,362.00	1,057,492.00	1,204,110.00	1,562,870.00
- เงินกู้ระยะสั้น	675,214.00	504,362.00	413,884.00	611,144.00	1,243,166.00
- เงินกู้ระยะปานกลาง	140,000.00	275,000.00	643,608.00	592,966.00	319,704.00
10. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	146,885.56	167,341.02	304,794.68	427,566.41	764,566.34
11. รายได้อื่นๆ	4,932.15	9,772.32	17,477.78	6,158.16	6,270.52
12. ทุนหมุนเวียนสุทธิเพิ่มขึ้น	149,921.96	152,912.77	180,973.45	140,392.99	106,966.20
แหล่งที่มาของเงินทุน	207,964.56	231,570.05	297,228.10	287,096.50	285,958.68
แหล่งที่ใช้ไปของเงินทุน	58,042.60	78,657.28	116,254.65	146,703.51	178,992.48

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

จากปีก่อน 103,350 บาท และปีต่อไปเพิ่มขึ้น 112,400 116,650 76,650 บาท ตามลำดับ
ตัวอ้งในปี พ.ศ.2536 มีสมาชิกถือหุ้น 19,414 หุ้น ส่วนปี พ.ศ.2535 มีจำนวน 17,881 หุ้น
เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเป็นจำนวน 1,533 หุ้น หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.57

3. เงินสำรอง จากผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี (พ.ศ.2532-2536) สหกรณ์
มีเงินสำรองเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นเงินที่ใช้ชดเชยการขาดทุน สหกรณ์ได้จัดสรรในการประชุมใหญ่
สามัญประจำปี ประมาณเดือนสิงหาคมของทุกปี สามารถจำแนกเป็นรายปีได้ดังนี้ คือ ปี 2532 จำ
นวน 87,147.72 ส่วนปีต่อมามีจำนวนทั้งสิ้น 108,551.50 125,411.90 156,323.49
171,919.01 บาท ตามลำดับ โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็นรายปี ดังนี้คือ 22,403.78
16,860.40 30,911.59 15,595.52 บาท ตามลำดับ สรุปปีการเงิน 2534 - 2535
เป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงเงินสำรองเพิ่มขึ้นมากที่สุด เนื่องจากปี 2534 เป็นปีที่มีกำไรสุทธิมากที่สุด
สุดนั่นเอง

4. ทุนอื่น ๆ จากผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี (พ.ศ.2532-2536) สหกรณ์
มีทุนอื่น ๆ ในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเมื่อสิ้นปีบัญชี 31 มีนาคม ของทุกปี โดยสามารถแยกเป็นรายปี
ได้ดังนี้คือ 22,308.00 28,132.50 35,790.50 45,264.50 64,264.50 ตามลำดับ
ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเท่ากับ 5,824.50 7,658.00 9,474.00 19,000.00 บาท
ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าใน ปี 2535 - 2536 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเงินทุนอื่น ๆ มากที่สุด
โดยเพิ่มขึ้นจำนวน 19,000.00 บาท หรือร้อยละ 41.98 ซึ่งสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียนมีทุน
อื่น ๆ ได้แก่ ทุนศึกษาอบรม ทุนรับโอนหุ้น ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนเพื่อชชางงาน (ตารางที่ 2)

5. เงินรับฝาก สหกรณ์มีเงินรับฝาก ได้แก่ เงินรับฝากออมทรัพย์ เงินรับฝาก
ประจำ เงินรับฝากสัจจะออมทรัพย์ และเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ จากผลการดำเนินงานสหกรณ์
มีเงินรับฝากในปริมาณที่เพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ ปี 2532 มีเงินรับฝากทั้งสิ้น
จำนวน 208,569.74 315,106.11 420,536.12 444,790.65 893,320.56 ตาม
ลำดับ โดยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นดังนี้คือ 106,536.37 105,430.01 24,254.53
448,529.91 ตามลำดับ จากการศึกษาจะเห็นว่าในช่วงปีการเงิน 2535 - 2536 จะมีอัตรา

ตารางที่ 2 ประเภททุนอื่น ๆ ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536

(หน่วย : บาท)

รายการ	ปีทางบัญชีสิ้นสุด				
	2532	2533	2534	2535	2536
1. ทุนศึกษาอบรม	4,833.00	5,033.00	6,033.00	6,233.00	7,233.00
2. ทุนรับโอนหุ้น	17,475.00	23,099.50	29,757.50	37,531.50	37,531.00
3. ทุนสาธารณประโยชน์	—	—	—	1,500.00	4,500.00
4. ทุนเพื่อขยายงาน	—	—	—	—	15,000.00
รวม	22,308.00	28,132.50	35,790.50	45,264.50	64,264.50

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ตารางที่ 3 ประเภทเงินรับฝาก ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ. 2532-2536

(หน่วย : บาท)

ประเภท	ปีทางบัญชีสิ้นสุด				
	2532	2533	2534	2535	2536
1. เงินรับฝากออมทรัพย์	134,246.49	213,912.12	176,152.96	118,133.67	121,118.43
2. เงินรับฝากประจำ	60,000.00	59,200.07	149,223.38	222,202.33	5,299.51
3. เงินรับฝาก					
สัจจะออมทรัพย์	14,323.25	41,993.92	95,159.78	104,454.65	118,656.80
4. เงินรับฝากออมทรัพย์					
พิเศษ	-	-	-	-	648,245.82
รวม	208,569.74	315,106.11	420,536.12	444,790.65	893,320.56

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

การเปลี่ยนแปลงเงินรับฝากมากที่สุด คือมียอดเงินฝากมากที่สุดนั่นเอง จำนวน 448,529.91 บาท ซึ่งในปี 2536 มีเงินรับฝากทั้งสิ้นจำนวน 893,320.56 บาท ส่วนในปี 2535 มีเงินรับฝากทั้งสิ้นจำนวน 444,790.65 บาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 100.84 โดยมีรายละเอียดประเภทเงินรับฝาก (ตารางที่ 3)

6. เงินกู้ ธ.ก.ส. เพื่อเป็นทุนให้กู้ สหกรณ์ให้ทุนเงินกู้จาก ธ.ก.ส. ตามสัญญากู้เงินเครดิตเงินสด เพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ภายในวงเงิน 17,000,000.00 บาท โดยทุกปีสหกรณ์ไม่มีหนี้กับ ธ.ก.ส. เนื่องจากทางสหกรณ์กู้เงินจาก ธ.ก.ส. เป็นจำนวนน้อยมาก โดยแยกเป็นรายปีได้ดังนี้ คือ ปี 2532 สหกรณ์กู้เงินจาก ธ.ก.ส. เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 10,276,000 10,996,000 12,166,000 950,000 495,000 บาท ตามลำดับ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินกู้ ดังนี้ คือ 720,000 1,170,000 ตามลำดับ ส่วนในปี 2535 - 2536 นั้นมีการกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ลดลง ทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงมาเป็น (11,216,000) และ (455,000) ตามลำดับ สรุปตั้งแต่ปี 2532 - 2536 นั้นมีการเปลี่ยนแปลงเงินกู้จาก ธ.ก.ส. โดยลดลงทั้งสิ้น จำนวน (9,781,000) บาท

7. หนี้เงินกู้คงเหลืออยู่ที่สมาชิก สหกรณ์ให้เงินกู้แก่สมาชิก 2 ประเภท คือเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะปานกลาง ซึ่งเงินกู้ระยะสั้นเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานผลิตข้าวระยะฤดูกาลหนึ่งในการใช้จ่ายในการทำนา ทำสวน ค่าเช่าและอื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร ค่าซ่อมแซมและค่าเครื่องมือการเกษตร กำหนดชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน ส่วนเงินกู้ระยะปานกลางเพื่อเป็นทุนเพิ่มผลผลิตและซื้อเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร กำหนดชำระคืน มีระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าสหกรณ์มีหนี้เงินกู้คงเหลือเพิ่มขึ้นทุกปี ในรอบ 5 ปี ตัวอย่างในปี 2532 หนี้คงเหลืออยู่ที่สมาชิกทั้งสิ้นเท่ากับ 815,214 บาท แบ่งเป็นประเภทเงินกู้ระยะสั้น 675,214 บาท เงินกู้ระยะปานกลาง 140,000 บาท แต่ในปี 2536 สหกรณ์มีหนี้เงินกู้คงเหลืออยู่ที่สมาชิกจำนวน 1,562,870 บาท แบ่งเป็นประเภทเงินกู้ระยะสั้น 1,243,166 บาท เงินกู้ระยะปานกลาง 319,704 บาท โดยเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 747,656 บาท

8. การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ซึ่งจะแบ่งเป็นประเภทเงินกู้ระยะสั้นและระยะ

ตารางที่ 4 กำไร(ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปีการเงิน พ.ศ.2532-2537

(หน่วย : บาท)

รายการ	ปีการเงิน				
	2532	2533	2534	2535	2536
1. กำไร(ขาดทุน)					
เฉพาะธุรกิจสินเชื่อ	128,714.00	150,170.75	178,463.25	228,693.00	212,629.50
2. กำไร(ขาดทุน) เฉพาะ					
ธุรกิจจัดหาสินค้าจำหน่าย	2,773.70	3,393.60	9,939.10	19,045.72	62,983.62
รวม	131,487.70	153,564.35	188,402.35	247,738.72	275,613.12

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ปานกลาง จากตารางที่ 1 สามารถจำแนกเงินกู้ระยะสั้น และระยะยาว ได้ดังนี้ คือ เงินกู้ระยะสั้นจำแนกตามปีได้ เท่ากับ 9,791,588 11,294,490 12,563,594 1,381,740 1,381,978 บาท ตามลำดับ ส่วนเงินกู้ระยะปานกลางนั้นมีจำนวนเท่ากับ 1,150,000 1,200,000 2,139,784 520,642 และ 453,262 บาท ตามลำดับ ส่วนยอดเงินกู้ทั้งหมดนั้นมีรายละเอียดดังนี้คือ 10,941,588 12,494,490 14,703,318 1,902,382 และ 1,835,240 บาท ตามลำดับ สรุปการรับชำระคืนเงินกู้ในช่วงปี 2532 - 2534 มีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งเท่ากับ 1,552,902 และ 2,208,828 บาท ส่วนในปี 2535 - 2536 นั้นการรับชำระคืนเงินกู้ลดลง เนื่องจากเพราะว่าสมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์ลดลงนั่นเอง ซึ่งมีค่าลดลงเท่ากับ (12,800,936) และ (67,142) บาท ตามลำดับ

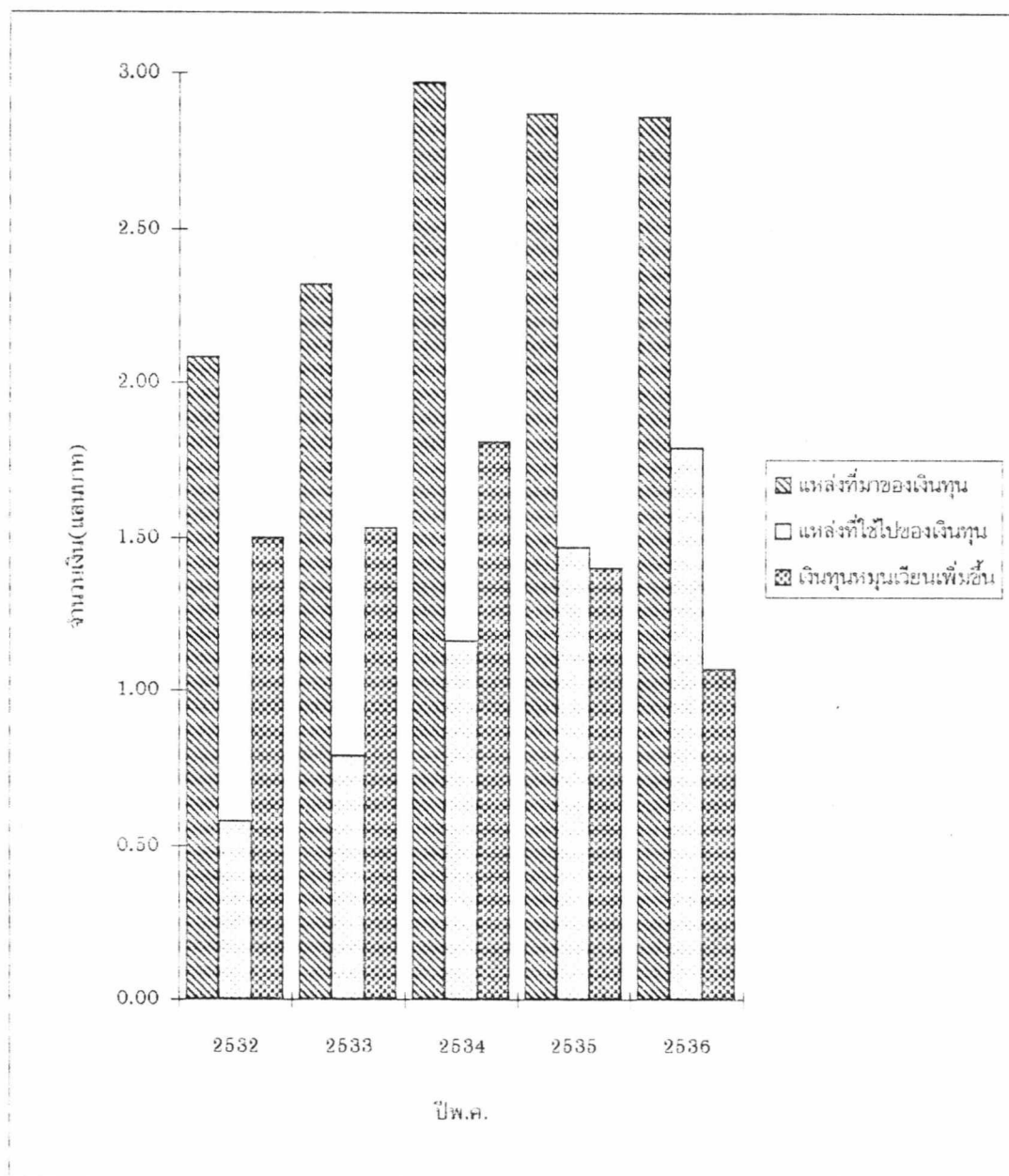
9. กำไรขาดทุนเฉพาะธุรกิจ จากตารางที่ 4 แสดงถึงธุรกิจของสหกรณ์ คือธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จะเห็นได้ว่า ธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์สามารถทำกำไรได้มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และมีผลกำไรสูงขึ้นในทุกปี จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าปี พ.ศ. 2532 มีรายได้จากธุรกิจทั้งสิ้นเท่ากับ 131,487.70 บาท ส่วนในปี 2536 นั้นมีรายได้ทั้งสิ้นเท่ากับ 275,613.12 บาท โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 144,125.42 บาท และยังสามารถจำแนกเป็นธุรกิจรายย่อยได้ดังนี้คือ ในปีพ.ศ. 2532 มีรายได้จากธุรกิจสินเชื่อเป็นมูลค่า 128,714 บาท ส่วนในปี 2536 มีรายได้ในธุรกิจเดียวกันเท่ากับ 212,629.50 บาท โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นเท่ากับ 83,915.50 บาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ของธุรกิจสินเชื่อมาจากดอกเบี้ยรับจากเงินกู้ รายได้จากค่าปรับลูกหนี้เงินกู้ ส่วนธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายในปี 2532 นั้นมีรายได้ทางด้านนี้เท่ากับ 2,773.70 บาท แต่ในปี 2536 นั้นมีรายได้เท่ากับ 62,983.62 บาท โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นเท่ากับ 60,209.92 บาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ของธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ได้มาจากการขายปัส ขาสข้าวสาร

10. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นทุกปี (พ.ศ. 2532 - 2536) โดยมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานน้อยที่สุดในปี 2532 เป็นมูลค่า 146,885.56 บาท และมีค่าใช้จ่ายมากที่สุดในปี 2536 เป็นมูลค่า 764,566.34 บาท ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็นมูลค่าทั้งสิ้นเท่ากับ 617,680.78 บาท ค่า

ใช้จ่ายในการดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากเงินเดือนและค่าจ้าง รองลงมาเป็นดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก นอกจากนี้มีค่าเช่าเหมาพนักงาน ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ และค่าใช้จ่ายอื่น

11. ราชได้อื่น ๆ นอกจากรายได้เฉพาะธุรกิจ สหกรณ์มีราชได้อื่น ๆ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นจำนวนเงิน ตามรายปีได้ดังนี้ คือ ปี 2532 มีราชได้อื่น ๆ มีมูลค่าทั้งสิ้นเท่ากับ 4,932.15 บาท ส่วนในปีต่อมามีราชได้อื่น ๆ มีมูลค่าเท่ากับ 9,772.32 17,477.78 6,158.16 และสุดท้ายเท่ากับ 6,270.52 บาท ตามลำดับ จะเห็นว่าราชได้อื่น ๆ นั้นจะเพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีแรกและจะลดลงในปีต่อมา โดยมีมูลค่าการเปลี่ยนแปลงเป็นดังนี้คือ 4,840.17 7,705.46 (11,319.62) และ 112.36 บาท ซึ่งราชได้อื่น ๆ ส่วนใหญ่มาจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร และรายได้ค่าเช่า นอกจากนี้เป็นรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนถือหุ้น ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าธรรมเนียมโอนหุ้น ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

12. ทุนหมุนเวียนสุทธิ จากส่วนต่างของแหล่งที่มาของเงินทุนและแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุน สามารถเปรียบเทียบมูลค่าของแหล่งที่มาและที่ใช้ไปของเงินทุนจากรายที่ 1 ได้ดังนี้ คือ แหล่งที่มาของเงินทุนของปี 2532 เท่ากับ 207,964.56 บาท ส่วนในปี 2536 มีมูลค่าเท่ากับ 285,958.68 บาท ซึ่งแหล่งที่มาของเงินทุนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 77,994.12 บาท และทางด้านแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนนั้น ในปี 2532 มีมูลค่าเท่ากับ 58,042.60 บาท แต่ในปี 2536 นั้นมีมูลค่าทั้งสิ้นเท่ากับ 178,992.48 บาท ดังนั้นจึงมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 120,949.88 บาท แต่ทุนหมุนเวียนสุทธิกลับลดลง 42,955.76 บาท สรุปจะเห็นได้ว่าสหกรณ์มีทุนหมุนเวียนสุทธิเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2532 -2534 โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2534 มีปริมาณทุนหมุนเวียนสุทธิสูงสุด คือ 180,973.45 บาท และจะลดลงในปีต่อมา โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2536 มีทุนหมุนเวียนสุทธิลดลงจากปีก่อน 33,426.79 บาท เพราะว่าแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุน มีมูลค่ามากที่สุดในรอบ 5 ปี เนื่องจากการซื้อสินทรัพย์ถาวร สินทรัพย์อื่น ๆ และจ่ายคืนค่าหุ้น ในขณะที่มีแหล่งที่มาของเงินทุนมีมูลค่าลดลงจากปีก่อน เนื่องจากรายการการเพิ่มหุ้น หนี้สินอื่นเพิ่มและเงินโอนเพิ่มทุนศึกษาอบรมมีมูลค่าลดลง ดังแสดงกราฟแผนภูมิแท่ง(ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 การเคลื่อนไหวของกองทุนหมุนเวียน ปี พ.ศ. 2532-2536

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

อัตราส่วนทางการเงิน เป็นเครื่องมือทางการเงินที่สามารถใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ และประเมินผลความสามารถของการบริหารเงินทุนที่กิจการมีอยู่ โดยนำรายการที่ปรากฏในงบการเงิน (ตารางที่ 5) สำหรับระยะเวลาหนึ่งมาสัมพันธ์ในรูปของสัดส่วนหรืออัตราส่วนร้อยละ สำหรับในการศึกษาครั้งนี้จะทำการเปรียบเทียบด้วยวิธีวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend or Time Series) คือเปรียบเทียบกับอัตราส่วนในอดีตของสหกรณ์ในรอบ 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2536 โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางและกราฟ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่องใช้วิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์ โดยพิจารณาจากทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องของสหกรณ์ ได้แก่ เงินสด เงินฝาก ธนาคาร ลูกหนี้ และทรัพย์สินคงเหลือของสหกรณ์ ซึ่งจะใช้การวัดอัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน ผลลัพธ์ที่ได้จะชี้ให้เห็นถึงฐานะทางการเงินของกิจการว่ามีความคล่องตัวในการชำระหนี้สินระยะสั้นเพียงใด โดยบอกให้ทราบว่า ณ วันที่จัดทำบัญชีสหกรณ์ มีสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นกี่เท่าของหนี้สินหมุนเวียน เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad \text{ต่อ} \quad 1$$

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึง อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ. 2532-2536 จากการวิเคราะห์อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเฉลี่ยทั้งหมดคือ 3.59 ต่อ 1 โดยปี พ.ศ. 2533 มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนมากที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับ 4.69 รองลงมาเท่ากับ 4.00 ในปี พ.ศ. 2532 และปี พ.ศ. 2536 มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับ 2.42

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536

(หน่วย : บาท)

ปี พ.ศ.	ทรัพย์สินทั้งหมด <u>1/</u>	ทุนทั้งหมด(บาท) <u>1/</u>	หนี้สินทั้งหมด <u>1/</u>	รายได้ทั้งสิ้น <u>2/</u>	รายจ่าย <u>2/</u>	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ ประจำปี <u>2/</u>
2532	1,034,298.09	777,791.28	256,506.81	136,419.85	29,534.29	106,885.56
2533	1,179,355.02	928,817.05	250,537.97	163,336.67	34,003.62	126,333.05
2534	1,575,036.90	1,109,812.50	465,036.40	205,880.13	34,670.03	171,210.10
2535	1,756,790.78	1,248,860.99	507,929.79	253,896.88	100,673.88	153,223.00
2536	2,320,335.81	1,351,083.44	969,252.37	281,883.64	137,683.71	144,199.93

หมายเหตุ 1/ งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

2/ งบกำไรขาดทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

จากผลการคำนวณสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในปี พ.ศ. 2533 มีค่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียนมากที่สุด คือ 4.69 แสดงว่ามีความคล่องตัวมาก คือมีความสามารถในการชำระหนี้สินมาก หรือมีเงินทุนหมุนเวียนในมือสูง จะเห็นได้ว่ามีปริมาณหนี้สินหมุนเวียนที่น้อยที่สุดในรอบ 5 ปี ในขณะที่ปริมาณทรัพย์สินหมุนเวียนไม่มากเกินไปจนเกินไป แสดงว่ามีการจัดการทรัพย์สินหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ และในปี พ.ศ. 2535-2536 เริ่มมีปริมาณทรัพย์สินหมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนมากขึ้น แต่ปริมาณหนี้สินมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากจึงทำให้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าลดลง คือมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเท่ากับ 3.45 และ 2.42 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าในช่วงปีดังกล่าวสหกรณ์มีการเพิ่มหนี้สินหมุนเวียนมากขึ้น ทำให้สภาพคล่องลดลง แต่ไม่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน (ภาพที่ 3)

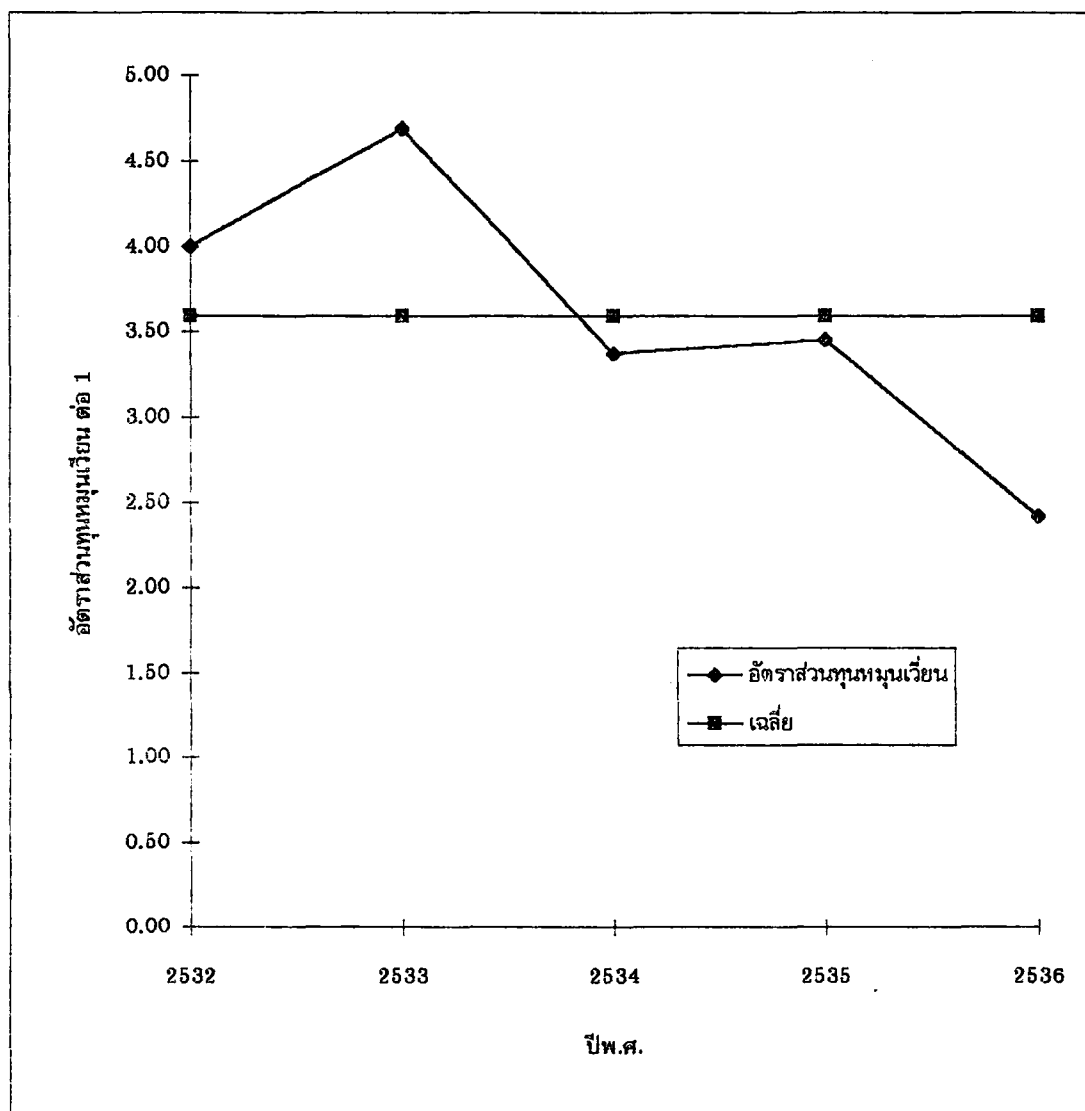
ตารางที่ 6 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปีพ.ศ. 2532-2536

ปี พ.ศ.	ทรัพย์สินหมุนเวียน(บาท) ^{1/}	หนี้สินหมุนเวียน(บาท) ^{1/}	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน ^{2/}
2532	1,026,240.34	256,466.81	4.001
2533	1,173,036.27	250,349.97	4.686
2534	1,568,696.15	465,036.40	3.373
2535	1,751,982.53	507,929.79	3.449
2536	2,305,551.56	954,532.62	2.415
เฉลี่ย	1,565,101.37	486,863.11	3.585

หมายเหตุ 1/ งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ภาพที่ 3 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนและอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเฉลี่ย ปี 2532-2536

2. วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของเงินทุนของกิจการว่าประกอบด้วยส่วนที่เป็นหนี้สินกับส่วนที่เป็นทุนอย่างละเท่าใด แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวว่าสหกรณ์มีทุนของตนเองเพียงพอที่จะชำระหนี้ได้เพียงใด เช่นเป็นอัตราส่วนได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิน}}{\text{ทุนของสหกรณ์}} \quad \text{ต่อ 1}$$

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นถึง อัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนของสหกรณ์การเกษตร บางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536 จากกราฟวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนเฉลี่ยทั้งหมด คือ 0.43 ต่อ 1 โดยปี พ.ศ.2536 มีอัตราส่วนการเป็นหนี้มากที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับ 0.72 รองลงมาเท่ากับ 0.42 ในปี พ.ศ.2534 และปี พ.ศ.2533 มีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนน้อยที่สุดในรอบ 5 ปีเท่ากับ 0.27

ตารางที่ 7 อัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุน ปี พ.ศ.2532-2536

ปี พ.ศ.	หนี้สินทั้งสิน(บาท) ^{1/}	ทุนทั้งหมด (บาท) ^{1/}	อัตราส่วนการเป็นหนี้ ^{2/}
2532	256,506.81	777,791.28	0.33
2533	250,537.97	928,817.05	0.27
2534	465,036.40	1,109,812.50	0.42
2535	507,929.79	1,248,860.99	0.41
2536	969,252.37	1,351,083.44	0.72
เฉลี่ย	489,852.64	1,082,873.00	0.43

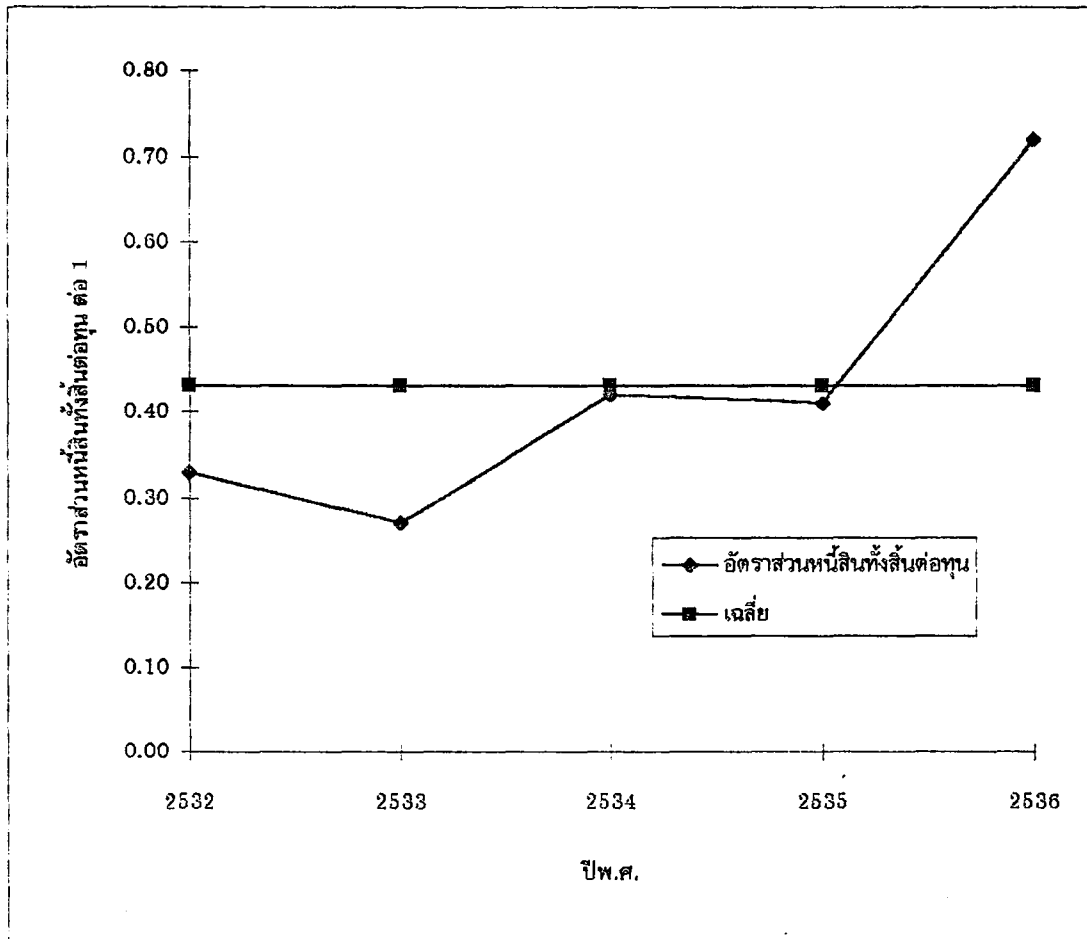
หมายเหตุ 1/ งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

จากผลการคำนวณสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2532-2533 อัตราส่วนหนี้มูลค่าลดลงแสดงว่าสหกรณ์มีเงินทุนมากขึ้น ปริมาณหนี้สินลดลง ในขณะที่อัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนมากขึ้น และในปี พ.ศ.2534 อัตราส่วนการเป็นหนี้มีค่ามากขึ้น แสดงว่าในปีดังกล่าวมีปริมาณ

หนี้สินมากขึ้น ส่วนในปี พ.ศ. 2535-2536 อัตราส่วนการเป็นหนี้เพิ่มมากขึ้น แสดงว่าในช่วงปีดังกล่าวมีการจัดหาทุนโดยวิธีการเพิ่มหนี้สินจากการกู้ยืมเพื่อการขยายธุรกิจสหกรณ์ (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนและอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนเฉลี่ย ปี 2532-2536

3. วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของสหกรณ์ ซึ่งอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพ คือ

3.1 อัตราส่วนการหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสิ้น เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดของสหกรณ์ว่าอยู่ในระดับสูงต่ำแค่ไหน ถ้าอัตราส่วนนี้สูงหรือต่ำแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของธุรกิจกับขนาดของสินทรัพย์ที่มีอยู่

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{ยอดรวมรายได้ทั้งสิ้น}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \text{ ต่อ รอบ}$$

ตารางที่ 8 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ปี พ.ศ. 2532-2536

ปี พ.ศ.	รายได้ทั้งสิ้น(บาท) ^{1/}	สินทรัพย์ทั้งสิ้น ^{2/} ถัวเฉลี่ย(บาท)	อัตราส่วนการหมุนเวียน ^{3/} ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (รอบ)
2532	136,419.85	892,431.93	0.153
2533	163,336.67	1,106,826.56	0.148
2534	205,880.13	1,377,195.96	0.149
2535	253,896.88	1,665,913.84	0.152
2536	281,883.64	2,038,562.25	0.138
เฉลี่ย	208,283.43	1,416,186.31	0.148

หมายเหตุ ^{1/} งบกำไรขาดทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

^{2/} งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

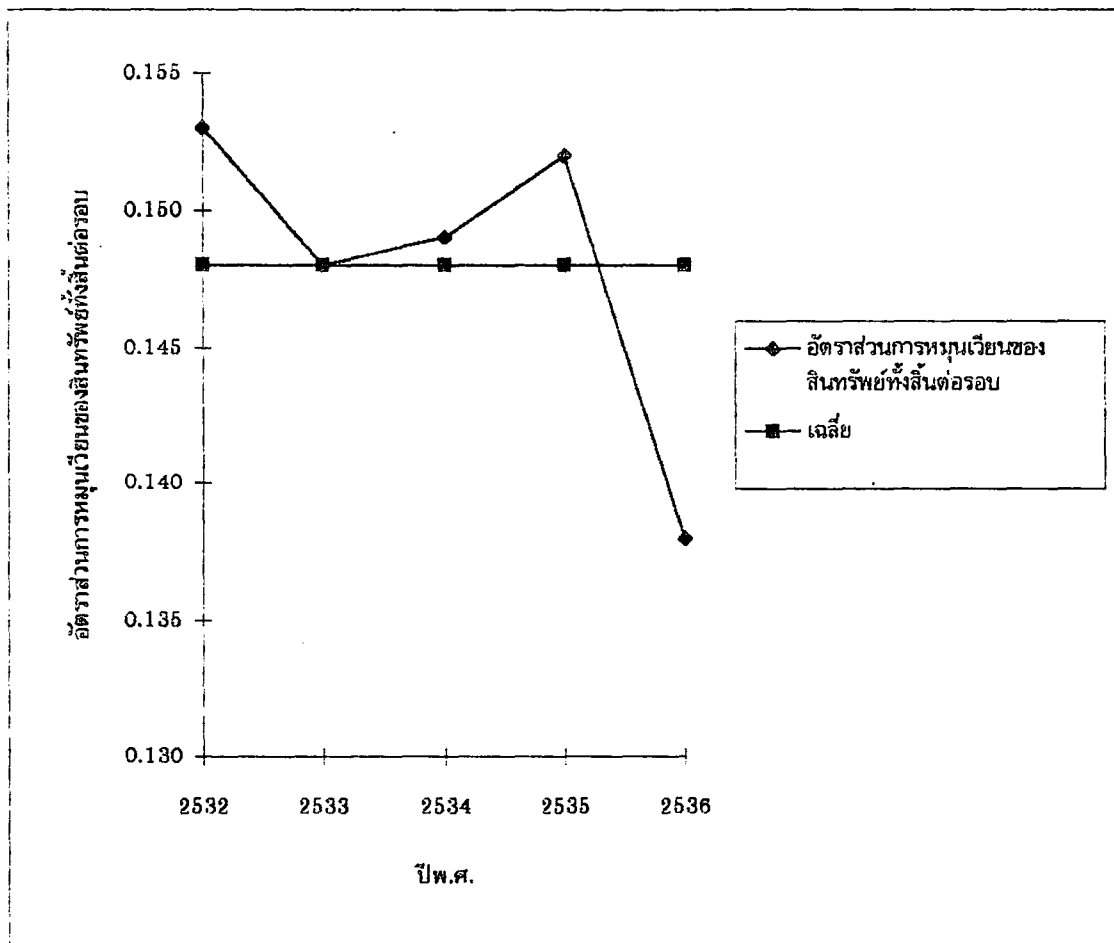
^{3/} จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ. 2532-2536 จากการวิเคราะห์อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ยทั้งหมดคือ 0.148 ต่อ รอบ โดยปี พ.ศ. 2532 มีอัตราส่วนการหมุน

เว็ชของสินทรัพย์ทั้งล้นมากที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับ 0.153 รองลงมาเท่ากับ 0.152 ในปี พ.ศ.2535 และปี พ.ศ.2536 มีอัตราส่วนการหมุนเว็ชของสินทรัพย์ทั้งล้นน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับ 0.138

จากผลการคำนวณสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในปี พ.ศ.2532 สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนมากที่สุดในรอบ 5 ปี ต่อมาอัตราส่วนนี้จะลดลง จนกระทั่งปี 2535 จึงจะเพิ่มขึ้นและลดลงอีกในปี 2536 ซึ่งเป็นปีที่สหกรณ์มีสิทธิภาพการบริหารเงินทุนต่ำสุด (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งล้นและอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งล้นเฉลี่ย ปี 2532-2536

3.2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เป็นอัตราส่วนกำไรในการดำเนินงานกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงานเป็นร้อยละเท่าใดของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ เขียนเป็นสูตรดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรในการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \quad \text{ต่อ ร้อยละ}$$

ตารางที่ 9 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ปี พ.ศ. 2532-2536

ปี พ.ศ.	กำไรในการดำเนินงาน(บาท) ^{1/} (กำไรสุทธิประจำปี)	สินทรัพย์ทั้งสิ้น ^{2/} ถัวเฉลี่ย(บาท)	อัตราส่วนผลตอบแทน ^{3/} ต่อสินทรัพย์(ร้อยละ)
2532	106,885.56	892,431.93	11.98
2533	126,333.05	1,106,826.56	11.41
2534	171,210.10	1,377,195.96	12.43
2535	153,223.00	1,665,913.84	9.20
2536	144,199.93	2,038,563.25	7.07
เฉลี่ย	140,370.33	1,416,186.31	10.42

หมายเหตุ ^{1/} งบกำไรขาดทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

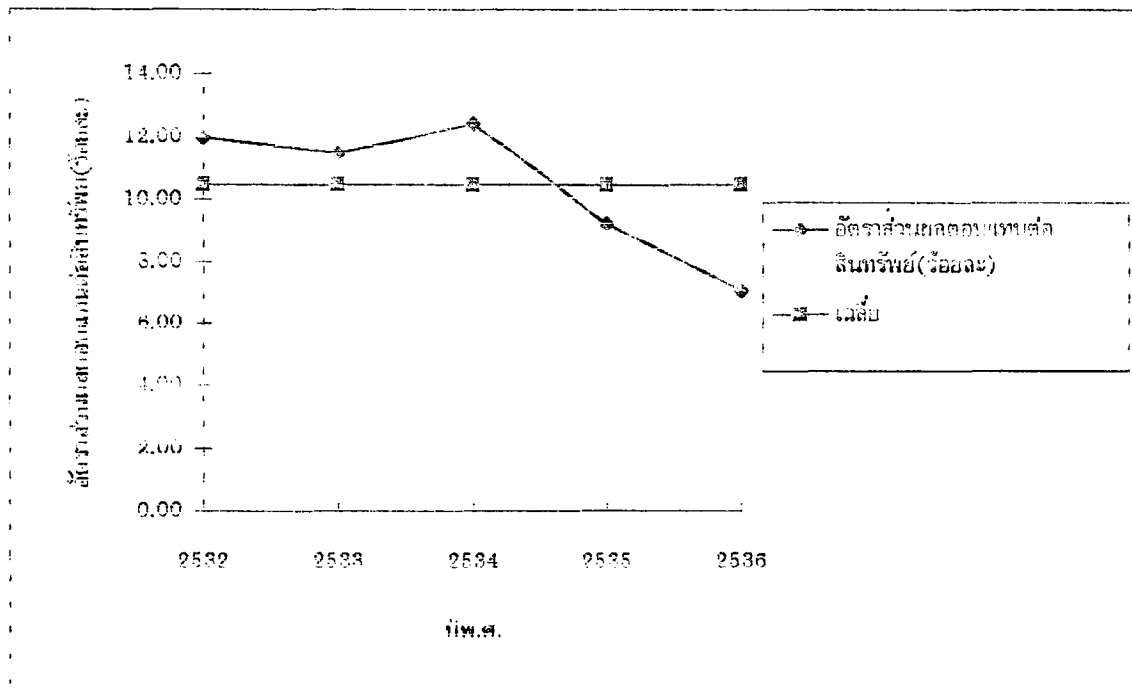
^{2/} งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

^{3/} จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536 จากการวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ยรวมทั้ง 5 ปี คือร้อยละ 10.42 โดยปี พ.ศ.2534 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มากที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับร้อยละ 12.43 รองลงมาเท่ากับร้อยละ 11.98 ในปี พ.ศ.2532 และปี พ.ศ.2536 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์น้อยที่สุดในรอบ 5 ปีเท่ากับร้อยละ 7.07

จากผลการคำนวณสามารถวิเคราะห์ได้ว่าในปี พ.ศ.2534 สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดีที่สุดในรอบ 5 ปี และตั้งแต่ ปี พ.ศ.2532-2533 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่าลดลง แสดงว่าในช่วงปีดังกล่าวประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ลดลง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากอัตราส่วนกำไรสุทธิและประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ลดลง ในขณะที่สินทรัพย์เพิ่มขึ้น และในปี พ.ศ.2534 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงขึ้น แสดงว่ามีการใช้สินทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนในช่วงปี 2535 - 2536 อัตราส่วนผลตอบแทนกลับลดลง (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ย
ปี 2532-2536

4. อัตราส่วนวิเคราะห์ผลกำไร เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนที่ได้กับการลงทุนต่าง ๆ ของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

4.1 อัตรากำไรสุทธิ เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อยอดขายซึ่งแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์สามารถทำกำไรสุทธิได้ร้อยละเท่าใดของยอดขาย เขียนเป็นสูตรได้ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{รายได้ทั้งสิ้น}} \quad \text{ต่อ ร้อยละ}$$

ตารางที่ 10 อัตราส่วนกำไรสุทธิ ปี พ.ศ. 2532-2536

ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิ(บาท) ^{1/}	รายได้ทั้งสิ้น(บาท) ^{1/}	อัตราส่วนกำไรสุทธิ(ร้อยละ) ^{2/}
2532	106,885.56	136,419.85	78.35
2533	126,333.05	163,336.67	77.35
2534	171,210.10	205,880.13	83.16
2535	152,223.00	252,896.88	60.25
2536	144,199.93	281,883.64	51.16
เฉลี่ย	140,370.33	208,283.43	70.07

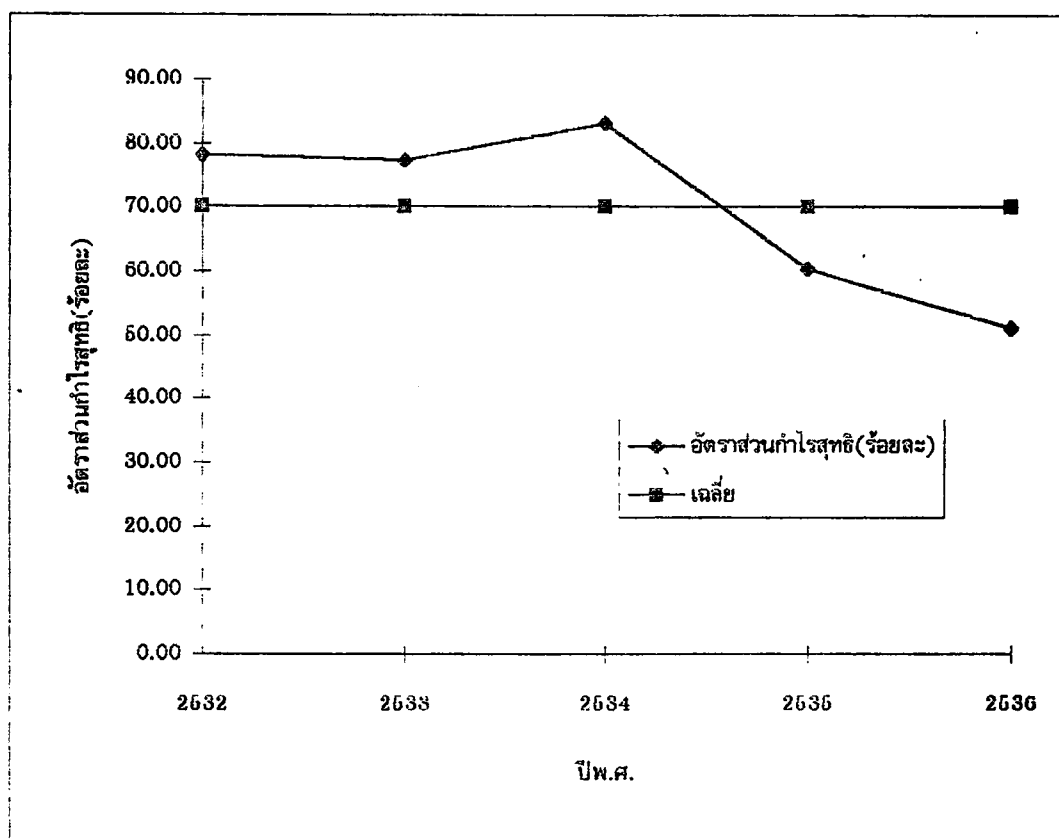
หมายเหตุ 1/ งบกำไรขาดทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรบางขุน-
เทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536 จากการวิเคราะห์ที่อัตราส่วนกำไรสุทธิเฉลี่ยทั้งหมดคือร้อยละ
70.07 โดยปี พ.ศ.2534 มีอัตราส่วนกำไรสุทธิมากที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับร้อยละ 83.16
รองลงมาเท่ากับร้อยละ 78.35 ในปี พ.ศ.2532 และปี พ.ศ.2536 มีอัตราส่วนกำไรสุทธิน้อยที่
สุดในรอบ 5 ปีเท่ากับร้อยละ 51.16

จากผลการคำนวณสามารถวิเคราะห์ได้ว่าในปี พ.ศ.2534 มีผลตอบแทนต่อยอดขาย
สูงที่สุดในรอบ 5 ปี และตั้งแต่ ปี พ.ศ.2532-2533 อัตราส่วนผลกำไรสุทธิมีค่าลดลง แสดงว่า
ในช่วงปีดังกล่าวมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายอยู่ในเกณฑ์สูงขึ้น และในปี พ.ศ.2534 มีอัตราส่วนผล
กำไรสุทธิสูงขึ้น แสดงว่ามีการใช้สินทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดลงในปีต่อมา (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 อัตราส่วนกำไรสุทธิและแสดงอัตราส่วนกำไรสุทธิเฉลี่ย ปี 2532-2536

4.2 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ลงทุน เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิประจำปีกับทุนของสหกรณ์ ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่าในรอบระยะเวลาที่ผ่านมา สหกรณ์มีกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใดของทุน หรือส่วนของผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินทุนของสหกรณ์

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{ทุนของสหกรณ์กัวเฉลี่ย}} \quad \text{ต่อ ร้อยละ}$$

ตารางที่ 11 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ลงทุน ปี พ.ศ. 2532-2536

ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิ(บาท) ^{1/}	ทุนของสหกรณ์ ^{2/} กัวเฉลี่ย(บาท)	อัตราส่วนผลตอบแทน ^{3/} ต่อส่วนของผู้ลงทุน(ร้อยละ)
2532	106,885.56	703,719.80	15.18
2533	126,333.05	853,304.15	14.81
2534	171,210.10	1,019,314.73	16.80
2535	153,223.00	1,179,336.74	12.99
2536	144,199.93	1,299,972.21	11.09
เฉลี่ย	140,370.33	1,011,129.53	14.18

หมายเหตุ ^{1/} งบกำไรขาดทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

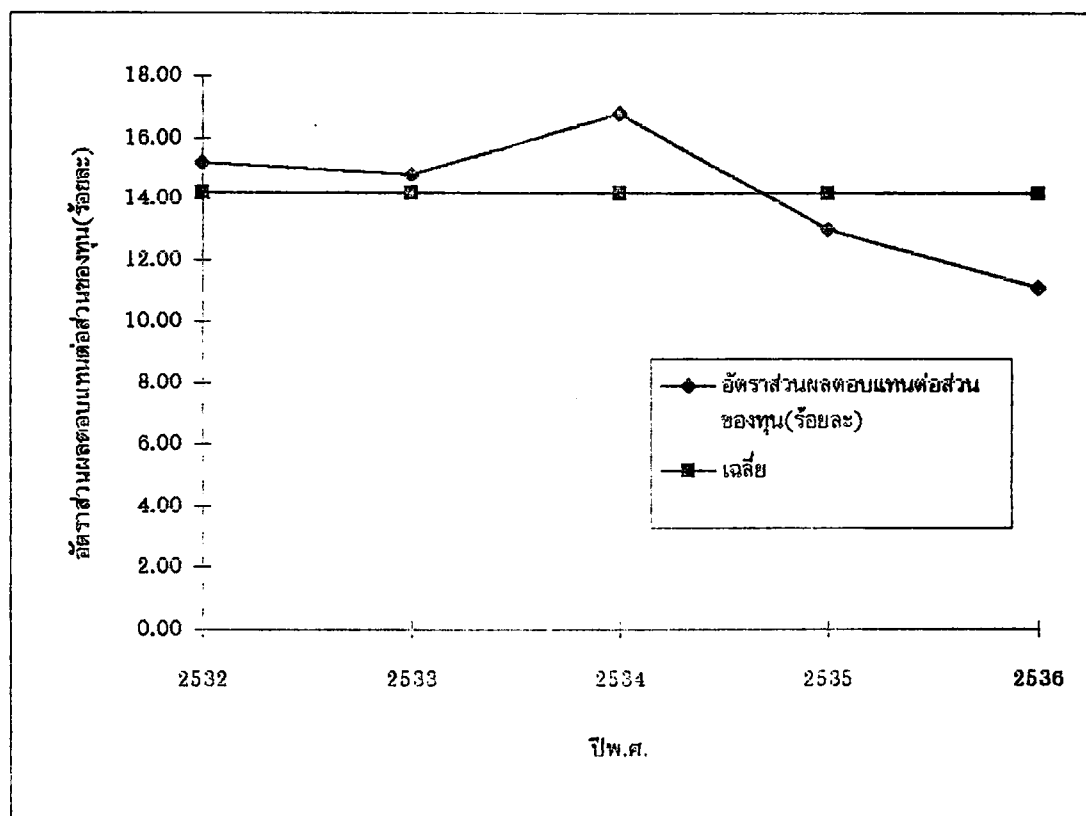
^{2/} งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2532-2536

^{3/} จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุน ของสหกรณ์ การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536 จากการวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทนต่อ ส่วนลงทุนเฉลี่ยทั้งหมดคือร้อยละ 14.18 โดยปี พ.ศ.2534 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของ ทุนมากที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับร้อยละ 16.80 รองลงมาเท่ากับ 15.18 ในปี พ.ศ.2532 และ ปี พ.ศ.2536 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุนน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี เท่ากับร้อยละ 11.09

จากผลการคำนวณสามารถวิเคราะห์ได้ว่าในปี พ.ศ.2534 สหกรณ์มีประสิทธิภาพ ในการหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนของสหกรณ์สูงที่สุดในรอบ 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2532-2533 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุนมีค่าลดลง แสดงว่าในช่วงปีดังกล่าวมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายอยู่ใน เกณฑ์สูงขึ้น ในขณะที่ทุนของสหกรณ์ต่ำเฉลี่ยสูงขึ้น และในปี พ.ศ.2534 มีอัตราส่วนส่วนผลกำไร สูงขึ้น แสดงว่ามีการใช้สินทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุนและอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุนเฉลี่ย ปี 2532-2536

การวิเคราะห์แนวโน้มมูลค่าทางการเงิน

การศึกษาถึงแนวโน้มของมูลค่าทางการเงิน ได้แก่ ทรัพย์สิน ทุนการดำเนินงาน หนี้สิน รายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ ซึ่งจะใช้การพยากรณ์หาค่าแนวโน้มแบบ Simple Regression วิเคราะห์หาค่าแนวโน้มของผลการดำเนินงานดังกล่าว และใช้วิธีวิเคราะห์แบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร โดยนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางและกราฟ สามารถกำหนดสมการหาค่าแนวโน้มได้ดังนี้

$$Y = a + bT$$

โดยกำหนดให้

$$Y = \text{ค่าที่ได้จากการพยากรณ์}$$

$$a = \text{ค่าคงที่ คือค่าที่อยู่เหนืออิทธิพลของเวลา}$$

$$b = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ}$$

$$T = \text{ปีที่ต้องการพยากรณ์หาค่าแนวโน้ม}$$

สมการที่ได้นำมาอธิบายความเชื่อมั่นของสมการโดยใช้ค่า R^2 และ T - Value

การวิเคราะห์แนวโน้มทรัพย์สิน ปี พ.ศ. 2532-2536

$$Y = a + bT$$

$$Y = \text{ค่าแนวโน้มของทรัพย์สิน}$$

$$a = \text{ค่าคงที่ของทรัพย์สิน}$$

$$b = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา}$$

$$T = \text{จำนวนปี}$$

ผลการคำนวณที่ได้คือ

$$a = 943,260.88$$

$$b = 314,951.22$$

ดังนั้นสมการแนวโน้มคือ

$$Y = 943,260.88 + 314,951.22 (T)$$

ค่าทดสอบที่ได้จากการคำนวณ

$$R^2 = 0.88634$$

$$T\text{-Value} = 2.417$$

$$\text{Sig } T = 0.0168$$

จากรูปแบบของสมการแสดงว่าทรัพย์สินของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีเพราะค่า b เป็นบวก หรืออีกนัยหนึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา (T) มีค่าเป็นบวก

ค่า a จากสมการที่ได้เท่ากับ 943,260.88 หมายความว่าถ้ากำหนดเวลาเริ่มแรกของการพยากรณ์เป็นศูนย์ จะทำให้สหกรณ์มีทรัพย์สิน 943,260.88 บาท แต่ค่าของเวลา (T) เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ทรัพย์สินของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ละ 314,951.22 บาท จากสมการเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป 1 ปี จะทำให้ทรัพย์สินของสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นมูลค่า 314,951.22 บาท ในทิศทางเดียวกัน

ค่า R^2 ที่ได้จากสมการเท่ากับ 0.88634 แสดงว่าร้อยละ 88.63 ของการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของเวลาและร้อยละ 11.37 ของการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ

ค่าทดสอบทางสถิติ (T-Value) ที่ได้จากสมการเท่ากับ 2.417 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งเท่ากับ 0.0168 แสดงให้เห็นว่าเวลามีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทรัพย์สิน

จากตารางที่ 12 จะแสดงถึงแนวโน้มทรัพย์สินเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2536 สหกรณ์มีทรัพย์สินคงเหลือ 2,203,065.76 บาท แต่สภาพความเป็นจริงจากการดำเนินงานของสหกรณ์มีทรัพย์สินคงเหลือ 2,320,335.81 บาท นั้นแสดงให้เห็นว่าทรัพย์สินของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด อาจถูกควบคุมด้วยปัจจัยหรืออิทธิพลอื่น ๆ ที่มีผลต่อทรัพย์สินจึงทำให้ค่า

แนวโน้มที่ได้ต่ำกว่าความเป็นจริง และค่าแนวโน้มทรัพย์สินของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ที่คำนวณได้นี้ แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มในทางที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 9)

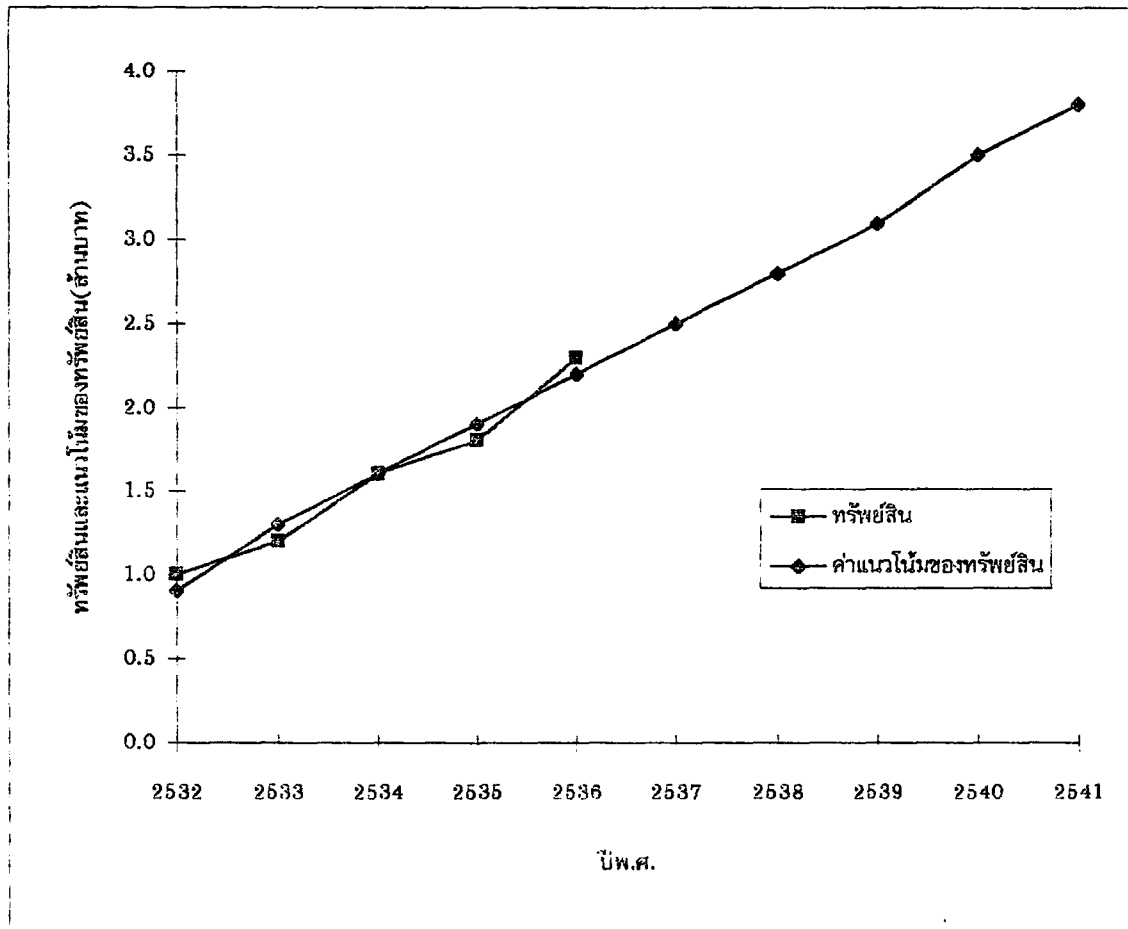
ตารางที่ 12 ค่าแนวโน้มของทรัพย์สินสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536 และค่าพยากรณ์ ปี พ.ศ.2537-2541

ปี พ.ศ.	ทรัพย์สิน ^{1/}	จำนวนปี	ค่าแนวโน้มของทรัพย์สิน ^{2/}
2532	1,034,298.09	0	943,260.88
2533	1,179,355.02	1	1,258,212.10
2534	1,575,036.90	2	1,573,163.32
2535	1,756,790.78	3	1,888,114.54
2536	2,320,335.81	4	2,203,065.76
2537		5	2,518,016.98
2538		6	2,832,968.20
2539		7	3,147,919.42
2540		8	3,462,870.64
2541		9	3,777,821.86

หมายเหตุ 1/ งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , พ.ศ.2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ภาพที่ 9 ค่าจริงของทรัพย์สิน ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์แนวโน้มของทรัพย์สิน ปี 2537-2541

การวิเคราะห์แนวโน้มทุนสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2532-2536

$$Y = a + bT$$

Y = ค่าแนวโน้มของทุนสหกรณ์

a = ค่าคงที่ของทุนสหกรณ์

b = ค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา

T = จำนวนปี

ผลการคำนวณที่ได้คือ

$$a = 789,947.40$$

$$b = 146,662.83$$

ดังนั้นสมการแนวโน้มคือ

$$Y = 789,947.40 + 146,662.83 (T)$$

ค่าทดสอบที่ได้จากการคำนวณ

$$R^2 = 0.82914$$

$$T\text{-Value} = 1.363$$

$$\text{Sig } T = 0.0381$$

จากรูปแบบของสมการแสดงว่าทุนสหกรณ์ของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะค่า b เป็นบวก หรืออีกนัยหนึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา (T) มีค่าเป็นบวก

ค่า a จากสมการที่ได้เท่ากับ 789,947.40 หมายความว่า ถ้ากำหนดเวลาเริ่มแรกของการพยากรณ์เป็นศูนย์ จะทำให้สหกรณ์มีทุนสหกรณ์ 789,947.40 บาท แต่ค่าของเวลา (T) เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ทุนสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปีละ 146,662.83 บาท จากสมการเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป 1 ปี จะทำให้ทุนสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นมูลค่า 146,662.83 บาท ในทิศทางเดียวกัน

ค่า R^2 ที่ได้จากสมการเท่ากับ 0.82914 แสดงว่าร้อยละ 82.91 ของการเปลี่ยนแปลงของทุนสหกรณ์สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของเวลาและร้อยละ 17.09 ของการเปลี่ยนแปลงของทุนสหกรณ์เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ

ค่าทดสอบทางสถิติ (T-Value) ที่ได้จากสมการเท่ากับ 1.363 ซึ่งมีค่านัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งเท่ากับ 0.0381 แสดงให้เห็นว่าเวลามีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของทุนสหกรณ์

จากตารางที่ 13 จะแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มทุนสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ซึ่งในปี พ.ศ.

2536 สหกรณ์มีทุนสหกรณ์ทั้งสิ้น 1,376,598.72 บาท แต่สภาพความเป็นจริงจากการดำเนินงานของสหกรณ์มีทุนสหกรณ์ 1,351,083.44 บาท นั้นแสดงให้เห็นว่าทุนสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด อาจถูกควบคุมด้วยปัจจัย หรืออิทธิพลอื่นๆ ที่มีผลต่อทุนสหกรณ์จึงทำให้ค่าแนวโน้มที่ได้สูงกว่าความเป็นจริง และค่าแนวโน้มทุนสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ที่คำนวณได้นี้แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มในทางที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 10)

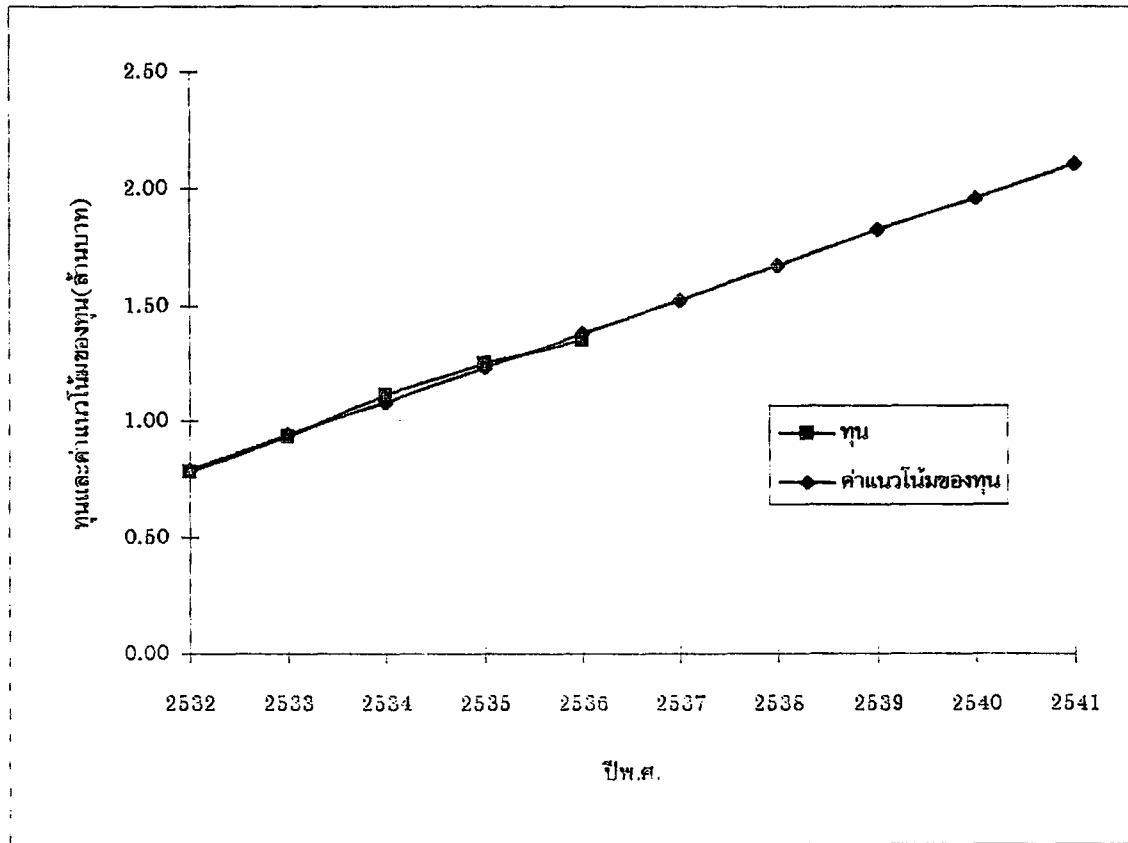
ตารางที่ 13 ค่าแนวโน้มของทุนสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536 และค่าพยากรณ์ ปี พ.ศ.2537-2541

ปี พ.ศ.	ทุน ^{1/}	จำนวนปี	ค่าแนวโน้มของทุน ^{2/}
2532	777,791.28	0	789,947.40
2533	928,817.05	1	936,610.23
2534	1,109,812.50	2	1,083,273.06
2535	1,248,860.99	3	1,229,935.89
2536	1,351,083.44	4	1,376,598.72
2537		5	1,523,251.55
2538		6	1,669,924.38
2539		7	1,816,587.21
2540		8	1,963,250.04
2541		9	2,109,912.87

หมายเหตุ 1/ งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ,พ.ศ.2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ภาพที่ 10 ค่าจริงของทุนสหกรณ์ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์แนวโน้มทุนสหกรณ์ปี 2537-2541

การวิเคราะห์แนวโน้มทิสิน ปี พ.ศ. 2532-2536

$$Y = a + bT$$

Y = ค่าแนวโน้มของทิสิน

a = ค่าคงที่ของทิสิน

b = ค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา

T = จำนวนปี

ผลการคำนวณที่ได้คือ

$$a = 153,276.28$$

$$b = 168,288.29$$

ดังนั้นสมการแนวโน้มคือ

$$Y = 153,276.28 + 168,288.29 (T)$$

ค่าทดสอบที่ได้จากการคำนวณ

$$R^2 = 0.93632$$

$$T\text{-Value} = 5.089$$

$$\text{Sig } T = 0.0096$$

จากรูปแบบของสมการแสดงว่าหนี้สินของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะค่า b เป็นบวก หรืออีกนัยหนึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา (T) มีค่าเป็นบวก

ค่า a จากสมการที่ได้เท่ากับ 153,276.28 หมายความว่า ถ้ากำหนดเวลาเริ่มแรกของการพยากรณ์เป็นศูนย์ จะทำให้สหกรณ์มีหนี้สิน 153,276.28 บาท แต่ค่าของเวลา (T) เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้หนี้สินของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นปีละ 168,288.29 บาท จากสมการเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป 1 ปี จะทำให้หนี้สินของสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นมูลค่า 168,288.29 บาท ในทิศทางเดียวกัน

ค่า R^2 ที่ได้จากสมการเท่ากับ 0.93632 แสดงว่าร้อยละ 93.63 ของการเปลี่ยนแปลงของหนี้สิน สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของเวลา และร้อยละ 6.37 ของการเปลี่ยนแปลงของหนี้สินเกิดจากปัจจัยอื่นๆ

ค่าทดสอบทางสถิติ (T-Value) ที่ได้จากสมการเท่ากับ 5.089 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติจากตาราง ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% ซึ่งเท่ากับ 0.0096 แสดงให้เห็นว่าเวลามีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงหนี้สินของสหกรณ์

จากตารางที่ 14 จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มหนี้สินเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ในปี พ.ศ.2536 สหกรณ์มีหนี้สิน 826,429.44 บาท แต่สภาพความเป็นจริงจากการดำเนินงานของสหกรณ์มีหนี้สิน 969,252.37 บาท นั้นแสดงให้เห็นว่าหนี้สินของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด อาจถูก

ควบคุมด้วยปัจจัยหรืออิทธิพลอื่นๆ ที่มีต่อหนี้สิน จึงทำให้ค่าแนวโน้มที่ได้ต่ำกว่าความเป็นจริงและค่าแนวโน้มหนี้สินของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ที่คำนวณได้นี้แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มหนี้สินในทางที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 11)

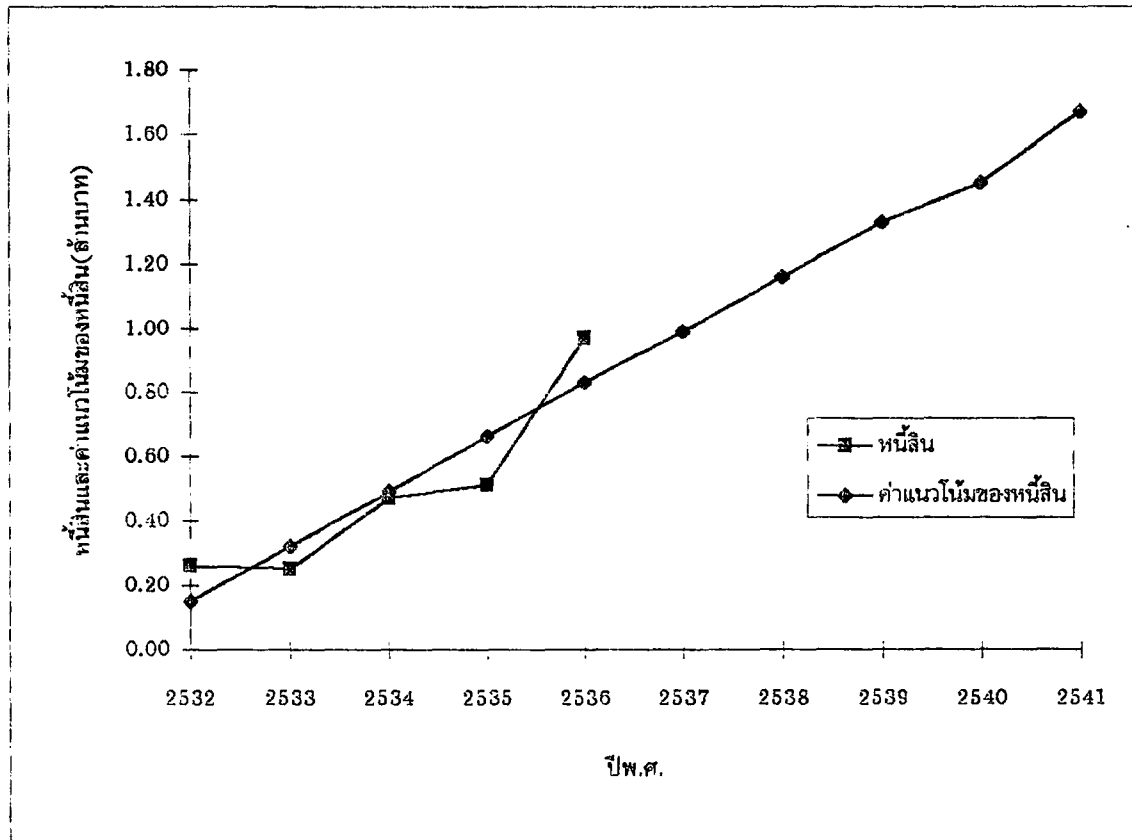
ตารางที่ 14 ค่าแนวโน้มของหนี้สินสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ. 2532-2536 และค่าพยากรณ์ ปี พ.ศ. 2537-2541

ปี พ.ศ.	หนี้สิน ^{1/}	จำนวนปี	ค่าแนวโน้มของหนี้สิน ^{2/}
2532	256,506.81	0	153,276.28
2533	250,537.97	1	321,564.57
2534	465,036.40	2	489,852.86
2535	507,929.79	3	658,141.15
2536	969,252.37	4	826,429.44
2537		5	994,717.73
2538		6	1,163,006.02
2539		7	1,331,294.31
2540		8	1,499,582.60
2541		9	1,667,870.89

หมายเหตุ 1/ งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ,พ.ศ. 2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ภาพที่ 11 ค่าจริงของหน่อต้น ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์แนวโน้มของหน่อต้น ปี 2537-2541

การวิเคราะห์แนวโน้มรายได้ ปี พ.ศ. 2532-2536

$$Y = a + bT$$

$$Y = \text{ค่าแนวโน้มของรายได้}$$

$$a = \text{ค่าคงที่ของรายได้}$$

$$b = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา}$$

$$T = \text{จำนวนปี}$$

ผลการคำนวณที่ได้คือ

$$a = 131,985.87$$

$$b = 38,148.81$$

ดังนั้นสมการแนวโน้มคือ

$$Y = 131,985.87 + 38,148.81 (T)$$

ค่าทดสอบที่ได้จากการคำนวณ

$$R^2 = 0.87431$$

$$T\text{-Value} = 2.119$$

$$\text{Sig } T = 0.0215$$

จากรูปแบบของสมการแสดงว่ารายได้ของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะค่า b เป็นบวก หรืออีกนัยหนึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา (T) มีค่าเป็นบวก

ค่า a จากสมการที่ได้เท่ากับ 131,985.87 หมายความว่าถ้ากำหนดเวลาเริ่มแรกของการพยากรณ์เป็นศูนย์ จะทำให้สหกรณ์มีรายได้ 131,985.87 บาท แต่ค่าของเวลา (T) เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้รายได้ของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นปีละ 38,148.81 บาท จากสมการเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป 1 ปี จะทำให้รายได้ของสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นมูลค่า 38,148.81 บาท ในทิศทางเดียวกัน

ค่า R^2 ที่ได้จากสมการเท่ากับ 0.87431 แสดงว่าร้อยละ 87.41 ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้ สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของเวลาและร้อยละ 12.57 ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้เกิดจากปัจจัยอื่นๆ

ค่าทดสอบทางสถิติ (T-value) ที่ได้จากสมการเท่ากับ 2.119 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติจากตาราง ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งเท่ากับ 0.0215 แสดงให้เห็นว่าเวลามีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงรายได้ของสหกรณ์

จากตารางที่ 15 จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มรายได้เพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ซึ่งใน ปี พ.ศ. 2536 สหกรณ์มีรายได้ 284,581.11 บาท แต่สภาพความเป็นจริงจากการดำเนินงานของสหกรณ์มีรายได้ 281,883.64 บาท นั้นแสดงให้เห็นว่ารายได้ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด

ที่เป็นอยู่จริงเพิ่มขึ้นน้อยมากเนื่องจากกำไรสุทธิประจำปีลดลง จึงทำให้ค่าแนวโน้มที่ได้สูงกว่าความเป็นจริง และค่าแนวโน้มรายได้ของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัดที่คำนวณได้นี้แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มในทางที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 12)

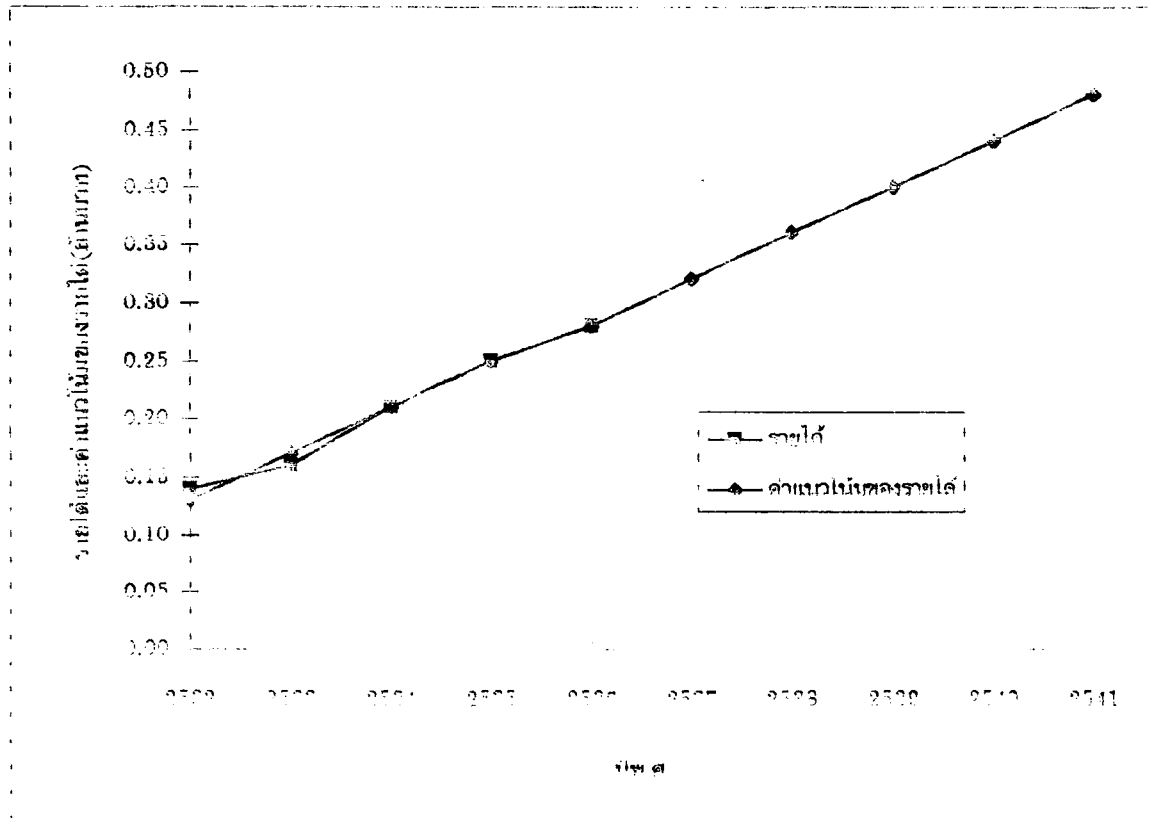
ตารางที่ 15 ค่าแนวโน้มของรายได้สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ.2532-2536 และค่าพยากรณ์ ปี พ.ศ.2537-2541

ปี พ.ศ.	รายได้ ^{1/}	จำนวนปี	ค่าแนวโน้มของรายได้ ^{2/}
2532	136,419.85	0	131,985.87
2533	163,336.67	1	170,134.68
2534	205,880.13	2	208,283.49
2535	253,896.88	3	246,432.30
2536	281,883.64	4	284,581.11
2537		5	322,729.92
2538		6	360,878.73
2539		7	399,027.54
2540		8	437,176.35
2541		9	475,325.16

หมายเหตุ 1/ งบกำไรขาดทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ,พ.ศ.2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ภาพที่ 12 ค่าจริงของรายได้อ่างน้ำตก ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์แวนโน้มของรายได้อ่างน้ำตก ปี 2537-2541

การวิเคราะห์แวนโน้มรายจ่าย ปี พ.ศ. 2532-2536

$$Y = a + bT$$

$$Y = \text{ค่าแวนโน้มของรายจ่าย}$$

$$a = \text{ค่าคงที่ของรายจ่าย}$$

$$b = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา}$$

$$T = \text{จำนวนปี}$$

ผลการคำนวณที่ได้คือ

$$a = 10,719.29$$

$$b = 28,297.00$$

ดังนั้นสมการแนวโน้มคือ

$$Y = 10,719.29 + 28,297.00 (T)$$

ค่าทดสอบที่ได้จากการคำนวณ

$$R^2 = 0.94321$$

$$T\text{-Value} = 6.239$$

$$\text{Sig } T = 0.0045$$

จากรูปแบบของสมการแสดงว่ารายจ่ายของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีเพราะค่า b เป็นบวก หรืออีกนัยหนึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา (T) มีค่าเป็นบวก

ค่า a จากสมการที่ได้เท่ากับ 10,719.29 หมายความว่า ถ้ากำหนดเวลาเริ่มแรกของการพยากรณ์เป็นศูนย์ จะทำให้สหกรณ์มีรายจ่าย 10,719.29 บาท แต่ค่าของเวลา (T) เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้รายจ่ายของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นปีละ 28,297.00 บาท จากสมการเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป 1 ปี จะทำให้รายจ่ายของสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นมูลค่า 28,297.00 บาท ในทิศทางเดียวกัน

ค่า R^2 ที่ได้จากสมการเท่ากับ 0.94321 แสดงว่าร้อยละ 94.32 ของการเปลี่ยนแปลงของรายจ่าย สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของเวลาและร้อยละ 5.68 ของการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายเกิดจากปัจจัยอื่นๆ

ค่าทดสอบทางสถิติ (T-Value) ที่ได้จากสมการเท่ากับ 6.239 ซึ่งมีค่านี้สำคัญทางสถิติจากตาราง ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% ซึ่งเท่ากับ 0.0045 แสดงให้เห็นว่าเวลามีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงรายจ่ายของสหกรณ์

จากตารางที่ 15 จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มรายจ่ายเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2536 สหกรณ์มีรายจ่าย 123,907.29 บาท แต่สภาพความเป็นจริงจากการดำเนินงานของสหกรณ์มีรายจ่าย 137,683.71 บาท นั้นแสดงให้เห็นว่ารายจ่ายของสหกรณ์การเกษตรบางขุน-

เทียน จำกัด อาจถูกควบคุมด้วยปัจจัยหรืออิทธิพลอื่น ๆ ที่มีต่อรายจ่าย จึงทำให้ค่าแนวโน้มที่ได้ต่ำกว่าความเป็นจริง และค่าแนวโน้มรายจ่ายของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ที่คำนวณได้นี้ แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มในทางที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 13)

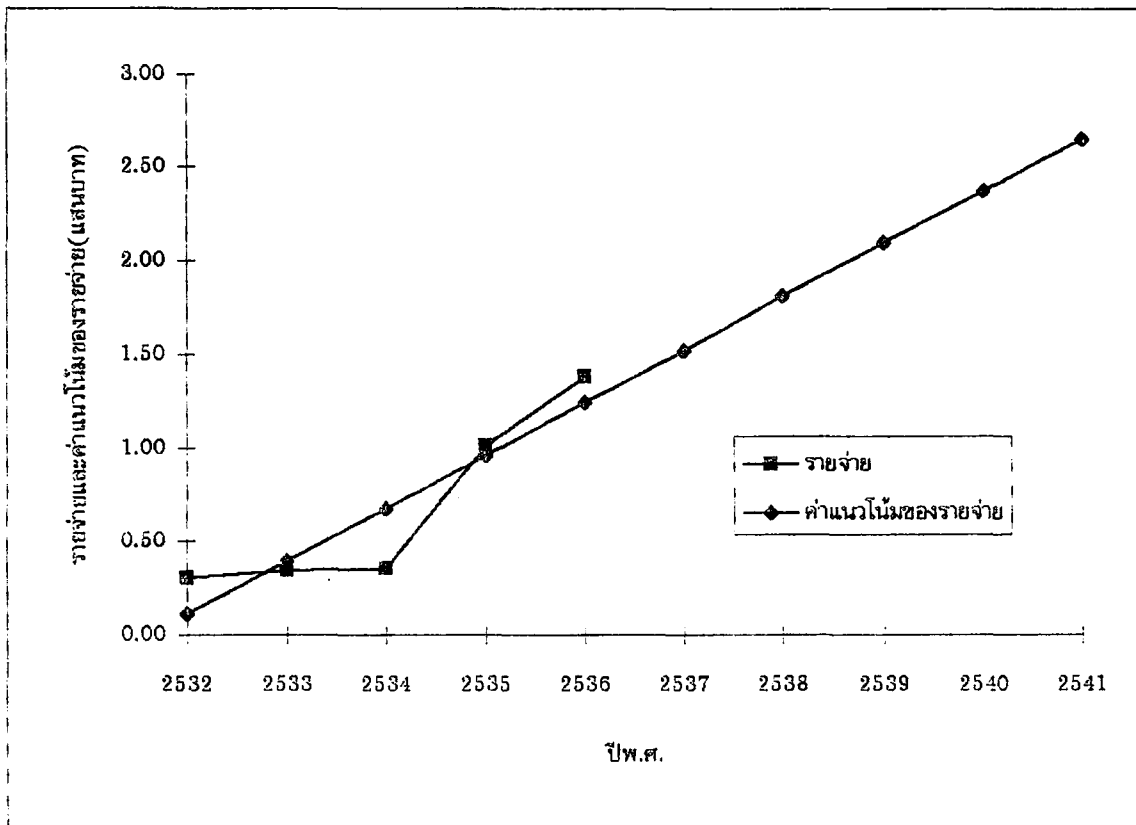
ตารางที่ 16 ค่าแนวโน้มของรายจ่ายสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปี พ.ศ. 2532-2536 และค่าพยากรณ์ ปี พ.ศ. 2537-2541

ปี พ.ศ.	รายจ่าย ^{1/}	จำนวนปี	ค่าแนวโน้มของรายจ่าย ^{2/}
2532	29,534.29	0	10,719.29
2533	34,003.62	1	39,016.29
2534	34,670.03	2	67,313.29
2535	100,672.88	3	95,610.29
2536	137,682.71	4	123,907.29
2537		5	152,204.29
2538		6	180,501.29
2539		7	208,798.29
2540		8	237,095.29
2541		9	265,392.29

หมายเหตุ 1/ งบกำไรขาดทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ,พ.ศ. 2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ภาพที่ 13 ค่าจริงของรายจ่าย ปี 2532-2536 และค่าพยากรณ์แนวโน้มรายจ่ายปี 2537-2541

การวิเคราะห์แนวโน้มค่าไรสุทธิ ปี พ.ศ. 2532-2536

$$Y = a + bT$$

Y = ค่าแนวโน้มของค่าไรสุทธิ

a = ค่าคงที่ของค่าไรสุทธิ

b = ค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา

T = จำนวนปี

ผลการคำนวณที่ได้คือ

$$a = 120,066.59$$

$$b = 10,151.87$$

ดังนั้นสมการแนวโน้มคือ

$$Y = 120,066.59 + 10,151.87 (T)$$

ค่าทดสอบที่ได้จากการคำนวณ

$$R^2 = 0.74812$$

$$T\text{-Value} = 0.604$$

$$\text{Sig } T = 0.561$$

จากรูปแบบของสมการแสดงว่ากำไรสุทธิของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะค่า b เป็นบวก หรืออีกนัยหนึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของเวลา (T) มีค่าเป็นบวก

ค่า a จากสมการที่ได้เท่ากับ 120,066.59 หมายความว่า ถ้ากำหนดเวลาเริ่มแรกของการพยากรณ์เป็นศูนย์ จะทำให้สหกรณ์มีกำไรสุทธิ 120,066.59 บาท แต่ค่าของเวลา (T) เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้กำไรสุทธิของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นปีละ 10,151.87 บาท จากสมการเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป 1 ปี ทำให้กำไรสุทธิของสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นมูลค่า 10,151.87 บาท ในทิศทางเดียวกัน

ค่า R^2 ที่ได้จากสมการเท่ากับ 0.74812 แสดงว่าร้อยละ 74.81 ของการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของเวลาและร้อยละ 25.19 ของการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิเกิดจากปัจจัยอื่นๆ

ค่าทดสอบทางสถิติ (T-Value) ที่ได้จากสมการเท่ากับ 0.604 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจากตาราง ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งเท่ากับ 0.561 แสดงให้เห็นว่าเวลาไม่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงกำไรสุทธิ สาเหตุเกิดจากจำนวนปีที่นำมาศึกษาอันน้อยเกินไปหรือกำไรสุทธิประจำปีลดลง ทำให้การวิเคราะห์แนวโน้มอาจได้ผลการคำนวณที่ผิดพลาดได้

จากตารางที่ 16 จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2536 สหกรณ์มีกำไรสุทธิ 160,674.07 บาท แต่สภาพความเป็นจริงจากการดำเนินงานของ

สหกรณ์มี 144,199.93 นั้นแสดงให้เห็นว่ากำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ที่เป็นอยู่จริงนั้นมีค่าต่ำกว่าปรกติ ซึ่งมีค่าลดลงนั่นเอง จึงทำให้ค่าแนวโน้มที่ได้สูงกว่าความเป็นจริง และค่าแนวโน้มกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ที่คำนวณได้นี้ แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มในทางที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 14)

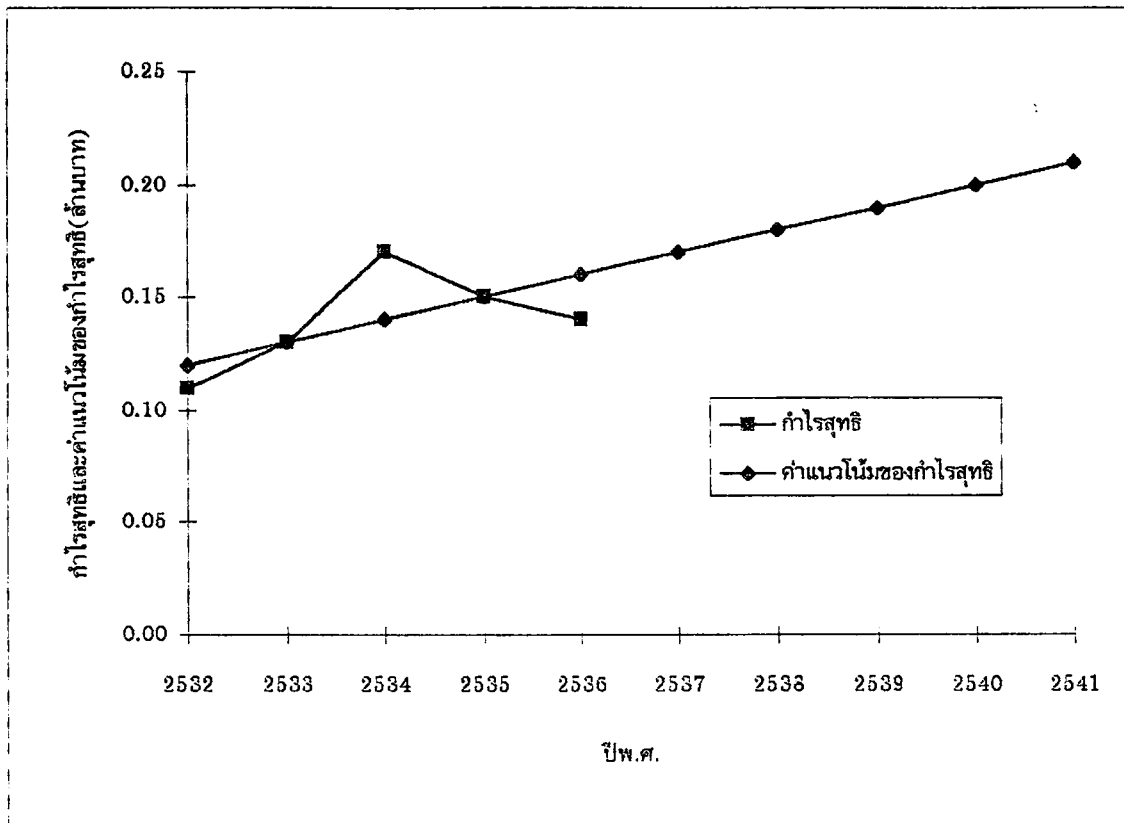
ตารางที่ 17 ค่าแนวโน้มของกำไรสุทธิสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ปีพ.ศ.2532-2536 และค่าพยากรณ์ ปี พ.ศ.2537-2541

ปี พ.ศ.	กำไรสุทธิ ^{1/}	จำนวนปี	ค่าแนวโน้มของกำไรสุทธิ ^{2/}
2532	106,885.56	0	120,966.59
2533	126,333.05	1	130,218.46
2534	171,210.10	2	140,370.33
2535	153,223.00	3	150,522.20
2536	144,199.93	4	160,674.07
2537		5	170,825.94
2538		6	180,977.81
2539		7	191,129.68
2540		8	201,281.55
2541		9	211,433.42

หมายเหตุ 1/ งบกำไรขาดทุนสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ,พ.ศ.2532-2536

2/ จากการคำนวณ

ที่มา : (รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด , 2533-2537)

ภาพที่ 14 ค่าจริงของค่าโรสุทธิ ปี 2532-2536 และค่าพหุคูณแนวโน้มค่าโรสุทธิ
ปี 2537-2541

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด เป็นสหกรณ์ประเภทการเกษตร โดยดำเนินงานทางด้านธุรกิจสินเชื่อบริการเป็นหลัก เพื่อมุ่งหวังที่จะเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในการดำเนินการผลิตผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรและยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นแก่สมาชิกสหกรณ์ นอกจากนี้ยังส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือทางด้านการตลาด ส่งเสริมพัฒนาบุคคลทางการศึกษาและการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาพิเศษ จากการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียนในครั้งนี้ เพื่อมุ่งหวังเสนอผลการดำเนินงานและปัญหาต่าง ๆ ที่สหกรณ์ประสบอยู่ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการวิเคราะห์ระบบธุรกิจสหกรณ์ และเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรให้ดีขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วนทางการเงิน สามารถประเมินผลความสามารถของการบริหารเงินทุนของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ในปี พ.ศ. 2532 - 2536 โดยสามารถสรุปผลได้ดังอัตราส่วนต่าง ๆ ดังนี้

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน ในปี พ.ศ. 2533 มีความคล่องตัวทางการเงินมากที่สุดในรอบ 5 ปี คือมีความสามารถในการชำระหนี้สินมากหรือมีเงินทุนหมุนเวียนในมือสูงแสดงว่ามีการจัดการทรัพย์สินหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ และในปี พ.ศ. 2536 มีความคล่องตัวทางการเงินน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี ซึ่งเกิดจากสหกรณ์มีการเพิ่มหนี้สินหมุนเวียนมาก เมื่อเทียบกับสินทรัพย์หมุนเวียนที่เพิ่มขึ้น ทำให้สหกรณ์ประสบกับปัญหาการขาดสภาพคล่องได้

อัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุน ระหว่างปี พ.ศ. 2532 - 2533 จะเห็นว่าอัตราส่วนการเป็นหนี้มีค่าลดลงแสดงว่า ในช่วงปีดังกล่าวมีปริมาณหนี้สินลดลงและในปี 2533 เป็นปีที่มีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนมีค่าน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี ส่วนในปี 2535 - 2536 ในช่วงนี้ จะเห็นว่าอัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนมีค่าเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมาก แสดงว่าในปีดังกล่าวมีการจัดหาเงินทุนโดยวิธีการเพิ่มหนี้สินจากการกู้ยืม เพื่อขยายธุรกิจสหกรณ์ และปี 2536 เป็นปีที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อ

ทุนทั้งสิ้นมากที่สุดในรอบ 5 ปี

อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ในปี 2532 - 2533 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นลดลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธุรกิจของสหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ส่วนในปี 2532 สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนมากที่สุดในรอบ 5 ปี และจะเห็นว่าอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นในปีต่อ ๆ ไป เนื่องจากรายได้เพิ่มมากขึ้น และปี 2536 เป็นปีที่มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสิ้นน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ในปี 2532 - 2533 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ลดลง เนื่องจากกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นน้อยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น ส่วนในปี 2534 นั้น สหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงานสูงที่สุดในรอบ 5 ปี เมื่อเทียบกับสินทรัพย์ทั้งสิ้นเป็นร้อยละ แสดงว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ดี และในปี 2535 - 2536 มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพย์สินลดลง เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ปริมาณกำไรสุทธิประจำปีลดลงในขณะที่สินทรัพย์เพิ่มขึ้น

อัตราส่วนผลกำไรสุทธิ ในปี 2534 สหกรณ์สามารถทำกำไรสุทธิได้มากที่สุดในรอบ 5 ปี เมื่อเทียบกับร้อยละของยอดขาย และในปี 2535 - 2536 มีอัตราส่วนกำไรสุทธิลดลงแสดงว่าในปีดังกล่าวมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายอยู่ในเกณฑ์สูงขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการที่ปริมาณกำไรสุทธิประจำปีลดลง ในขณะที่รายได้สูงขึ้น โดยเฉพาะในปี 2536 อัตราส่วนผลกำไรสุทธิมีค่าน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี เนื่องจากกำไรสุทธิประจำปีมีค่าน้อยที่สุด

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของทุน ในปี 2532 - 2533 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของทุนมีค่าลดลงแสดงว่าในช่วงดังกล่าว มีต้นทุนและค่าใช้จ่ายอยู่ในเกณฑ์สูงขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่กำไรสุทธิเพิ่มขึ้น แต่ส่วนของทุนเพิ่มขึ้นมากกว่า จึงทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของทุนนี้ลดลง แต่ในปี 2534 สหกรณ์มีกำไรสุทธิต่อส่วนของทุนสูงที่สุดในรอบ 5 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละของทุนหรือส่วนของผู้ถือหุ้น และในปี 2535 - 2536 อัตราส่วนนี้ก็กลับลดลงอีก เนื่องจากกำไรสุทธิประจำปีลดลงตลอด

จากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 6 วิธียังกล่าว สามารถสรุปและใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขการวางแผนบริหารทางการเงินในปีต่อไปได้ โดยอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินในแต่ละปี ซึ่งสามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ ในปี 2532 นั้นสหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าสินทรัพย์ทั้งสิ้นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปีที่มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นสูงที่สุด โดยก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนมากที่สุดในรอบ 5 ปี ส่วนในปี 2533 สหกรณ์มีความคล่องตัวทางการเงินมากที่สุดในรอบ 5 ปี คือมีความสามารถในการชำระหนี้สินมากหรือมีเงินทุนหมุนเวียนในมือสูง แสดงว่ามีการจัดการทรัพย์สินหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นสหกรณ์ยังมีปริมาณเงินทุนมากขึ้น ในขณะที่ปริมาณหนี้สินลดลง และในปี 2534 สหกรณ์มีผลประกอบการดี โดยสามารถทำกำไรได้มากที่สุดในรอบ 5 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ รายได้และทุนของสหกรณ์ เนื่องจากเป็นปีที่มีกำไรสุทธิสูงที่สุด สุดท้ายในปี 2536 นั้นจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 6 วิธี จะเห็นว่าประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุน ความคล่องตัวทางการเงิน และทางด้านกำไรสุทธิ น้อยที่สุด

จากการพยากรณ์หาค่าแนวโน้มของทรัพย์สินทั้งสิ้น หนี้สินทั้งสิ้น ทุนของสหกรณ์ รวมถึง รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด โดยใช้ข้อมูลของปีการเงิน พ.ศ. 2532 - 2536 เพื่อหาค่าแนวโน้มอีก 5 ปีข้างหน้า (2537 - 2541) ได้ดังนี้

ทรัพย์สินทั้งสิ้นของสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2537 - 2541 จะเพิ่มขึ้นทุกปีซึ่งในปี 2537 จะมียุทธศาสตร์ของทรัพย์สินทั้งสิ้นเท่ากับ 2,518,016.98 บาท และปี 2541 ค่าแนวโน้มของทรัพย์สินทั้งสิ้นที่ได้เท่ากับ 3,777,821.86 บาท

ทุนทั้งสิ้น ปีพ.ศ. 2537 - 2541 จะเพิ่มขึ้นทุกปีซึ่งในปี 2537 มียุทธศาสตร์ของทุนทั้งสิ้นเท่ากับ 1,523,261.55 บาท และปี 2541 ค่าแนวโน้มของทุนทั้งสิ้นที่พยากรณ์ได้มีค่าเท่ากับ 2,109,912.87

หนี้สินทั้งสิ้น ปีพ.ศ. 2537 - 2541 จะเพิ่มขึ้นทุกปีซึ่งในปี 2537 มียุทธศาสตร์ของหนี้สินทั้งสิ้นเท่ากับ 994,717.73 บาท และในปี 2541 ค่าแนวโน้มของหนี้สินทั้งสิ้นที่ได้เท่ากับ 1,667,870.89

รายได้ ปีพ.ศ. 2537 - 2541 จะเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งในปี 2537 มียุทธศาสตร์ของรายได้ เท่ากับ 322,729.92 บาท และในปี 2541 ค่าแนวโน้มของรายได้ที่ได้มีค่าเท่ากับ 475,325.16 บาท

รายจ่าย ปีพ.ศ. 2537 - 2541 จะเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งในปี 2537 มียุทธศาสตร์ของ

รายจ่ายเท่ากับ 152,204.29 บาท และในปี 2541 ค่าแนวโน้มของรายจ่ายที่ได้มีค่าเท่ากับ 265,392.29 บาท

กำไรสุทธิ ปีพ.ศ. 2537 - 2541 จะเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งในปี 2537 มีค่าแนวโน้มของกำไรสุทธิเท่ากับ 170,825.94 บาท และในปี 2541 ค่าแนวโน้มของกำไรสุทธิที่ได้มีค่าเท่ากับ 211,433.42

จากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและการวิเคราะห์แนวโน้ม พอสรุปได้ว่า สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานและแนวโน้มของการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ดี แต่การดำเนินการใด ๆ ก็แล้วแต่ล้วนจะต้องเกิดปัญหาและอุปสรรคซึ่งจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และการบรรยายถึงสภาพทั่วไปของเจ้าหน้าที่สหกรณ์สามารถสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับบุคคล

1.1 ปัญหาสมาชิก จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของสมาชิกรุ่นส่วนใหญ่เกิดจากการที่สมาชิกทั้งหลายนั้น มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมเป็นส่วนมาก ซึ่งทำให้ไม่สามารถรับรู้ในสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้น เทคโนโลยีและเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย ทำให้มีผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร คือไม่สามารถทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ส่วนอีกปัญหาหนึ่งก็คือ ในปัจจุบันสมาชิกเริ่มกู้เงินจากสหกรณ์น้อยลง ทำให้สหกรณ์ขาดรายได้ทางด้านนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า สมาชิกของสหกรณ์นั้นเริ่มทำการเกษตรน้อยลงก็ได้ เนื่องจากในปัจจุบันนั้น เขตบางขุนเทียนได้เปลี่ยนอาชีพจากการทำการเกษตรมาเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น จึงทำให้อาชีพในการเกษตรลดลงมากในเขตพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ส่วนปัญหาสุดท้ายก็คือ สมาชิกของสหกรณ์มีจำนวนน้อยลงทุกปีตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา เหตุผลซึ่งกล่าวไว้แล้วในข้างต้น คือ สมาชิกเลิกทำการเกษตรโดยหารายได้ไปสร้างบ้านเรือน และโรงงานนั่นเอง

1.2 ปัญหาเจ้าหน้าที่และพนักงาน เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านงานสหกรณ์ ซึ่งทางสหกรณ์มีความต้องการผู้มีความรู้การบริหารงานแผนใหม่และเป็นผู้มีความต้องการช่วยเหลือเกษตรกร เข้ามาฝึกอบรมในการช่วยจัดการงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์

2.1 ปัญหาการให้เครดิตเงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ไม่สามารถปล่อยเงินกู้ให้แก่สมาชิกได้อย่างเพียงพอ และสมาชิกหลายรายไม่อาจชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดเวลาทำให้สหกรณ์ไม่สามารถขยายธุรกิจเครดิตหรือลงทุนในธุรกิจอื่นได้ ส่งผลให้ธุรกิจด้านอื่น ๆ ต้องหยุดชะงัก จากการศึกษาจะพบว่าตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา เงินกู้คงเหลืออยู่ที่สมาชิกสหกรณ์เป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี ทำให้กำไรสุทธิประจำปีของกิจการลดลงตลอดมา และรายได้อื่น ๆ ก็ลดลงด้วยเช่นกัน

2.2 ปัญหาการขาดแคลนแหล่งเงินทุน แหล่งเงินทุนที่ให้สหกรณ์การเกษตรบางชุมชน เกษน จำกัด ก็ยังมีหนี้เพื่องแห่งเดียว คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงเป็นเหตุผลทำให้เงินกู้ที่ให้สมาชิกก็ยังมีไม่เพียงพอ

3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ทำการเกษตร เริ่มน้อยลง เนื่องจากในปัจจุบันนี้เขตบางชุมชน เกษน เริ่มเปลี่ยนแปลงเป็น เขตอุตสาหกรรมมากขึ้น จึงทำให้พื้นที่ทำการเกษตรในอดีตลดน้อยลงเปลี่ยนไปเป็นโรงงานอุตสาหกรรม และเป็นถนนหนทางมากยิ่งขึ้น

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรบางรายห่างไกลจากที่ตั้งของสหกรณ์การเกษตรบางชุมชน เกษน จำกัด ทำให้ติดต่อกันลำบาก เพราะว่าเกษตรกรบางรายอยู่ในเขตชนบท ซึ่งถนนหนทางลำบากต้องเดินด้วยเท้าเท่านั้น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันเขตบางชุมชน เกษน จะเจริญแล้วก็ตามแต่มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตชนบท จึงมีอุปสรรคในการติดต่อกับทางสหกรณ์

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับน้ำท่วมหรือน้ำทะเลไหลเข้ามา เป็นที่รู้จักกันอยู่แล้วว่าเขตบางชุมชน เกษน เป็นเขตเดิชาในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีพื้นที่ติดกับทะเลอ่าวไทย ในช่วงหน้าน้ำจะทำให้พื้นที่บางส่วนมีน้ำท่วมขัง ซึ่งเป็นน้ำทะเลมีผลทำให้พืชผลของเกษตรกรเสียหายได้ โดยมีระยะเวลาประมาณ 4 - 5 เดือน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านบุคลากร

1.1 สมาชิกสหกรณ์ในเรื่องของการศึกษาของสมาชิกนั้น ทางสหกรณ์จะต้องมีการอบรมให้สมาชิกเหล่านั้นเข้าใจถึงวิธีการสหกรณ์ และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอันมี

สถิติวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย ซึ่งจะนำมาใช้ในการเกษตรเพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ดีขึ้น ส่วนเรื่องของสมาชิกน้อยลงนั้นเนื่องจากในปัจจุบันนี้ เศรษฐกิจได้พัฒนาไปมาก เพราะฉะนั้นสหกรณ์ควรพัฒนารูปแบบให้ทันสมัย โดยการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำเนินงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่อยู่รับรู้อถึงประโยชน์ของการเป็นสมาชิก และปัญหาสุดท้ายคือ สมาชิกสหกรณ์ก็เงินน้อยลงทำให้รายได้ของสหกรณ์น้อยลงด้วย ดังนั้นสหกรณ์ควรแนะนำให้สมาชิกเกษตรกรพัฒนารูปแบบผลผลิตทางการเกษตร โดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและให้สมาชิกก็เงินไปลงทุน ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีประสิทธิภาพดีขึ้น คือ เก็บไว้ได้นาน ส่วนสหกรณ์ก็ได้ผลกำไรมากขึ้นด้วย โดยได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ในเอง

1.2 เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่สหกรณ์จากนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจที่สหกรณ์ทำอยู่ หรือมีการส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมในโครงการต่าง ๆ ซึ่งจะต้องขอความร่วมมือกับทางสหกรณ์อื่น ๆ หรือกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการจัดการโครงการพัฒนาเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการดำเนินธุรกิจสหกรณ์

2.1 ด้านการให้เครดิตเงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ การแก้ปัญหาโดยให้สมาชิกผู้กู้ทุกคนทำแผนการใช้เงินกู้เสนอให้สหกรณ์พิจารณาพร้อมกับคำขอกู้ด้วย และมีกรรมการติดตามเร่งรัดหนี้สินที่ถึงกำหนดชำระ หากรายใดติดค้างมานานหลายปีโดยไม่มีเหตุสมควร สหกรณ์ควรจะดำเนินคดีตามกฎหมายให้ถึงที่สุด หรือมีการเจรจาให้มีการชำระด้วยวิธีผลแทน นอกจากนั้นการซื้อเชื่อของสมาชิกสหกรณ์ ควรมีการควบคุมการซื้อเชื่อของสมาชิกสหกรณ์ไม่ให้มีหนี้สินติดค้างมากเกินไป โดยอาจกำหนดวงเงินซื้อเชื่อก็ได้

2.2 ด้านการขาดแคลนแหล่งเงินทุนในการกู้ยืม ทางสหกรณ์ต้องทำหนังสือขอกู้จากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันเงินทุนต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนทางสินเชื่อการเกษตร รวมทั้งขอความช่วยเหลือจากทางรัฐบาล

3. ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

3.1 พันธุ์ของสมาชิกสหกรณ์ ในปัจจุบันนี้พันธุ์ที่ทำกินของสมาชิกสหกรณ์น้อยลงไม่ว่าจะเป็นพันธุ์ของตนเอง พันธุ์เช่า และอื่น ๆ ก็ตาม สหกรณ์ควรจะให้คำแนะนำช่วยเหลือ

สมาชิกสหกรณ์ว่าควรจะนำพื้นที่ที่เหลืออยู่ไปทำอะไรจึงจะได้รับประโยชน์สูงสุด

3.2 พื้นที่ทำกินของสมาชิกสหกรณ์ห่างไกลจากที่ตั้งของสหกรณ์การเกษตรทำให้ติดต่อกันลำบาก ในเรื่องนี้สหกรณ์ควรจัดตั้งให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งทำหน้าที่ในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกสหกรณ์ โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นมีหน้าที่ในการเชื่อมเสือนสมาชิกสหกรณ์ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ ในกรณีที่เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งควรจะทำอย่างสม่ำเสมอ และเชื่อมเสือนสมาชิกสหกรณ์ที่อยู่ไกลมากที่สุดก่อนหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนก่อน

3.3 น้ำท่วมหรือน้ำทะเลไหลเข้ามา ในกรณีเช่นนี้ ซึ่งมีระยะเวลาประมาณ 4 - 5 เดือน เกษตรกรควรจะเปลี่ยนจากการทำการเกษตรมาทำการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ซึ่งในปัจจุบันเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เป็นสัตว์ที่คนนิยมบริโภคมากที่สุดและมีราคาแพงด้วย ซึ่งใช้เวลาในการเลี้ยงน้อย แต่ต้องได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทางสหกรณ์อาจจะเป็นผู้จัดหาให้ได้

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2536. รายงานสถิติการเงิน ประจำปี 2535 สหกรณ์ประเภทการเกษตร.
กรุงเทพมหานคร.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2529. การสหกรณ์ในประเทศไทย (พิมพ์ครั้งที่สี่). กรุงเทพมหานคร.

ใจชอบ เวชการ. 2534. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรวิชนานนคร จำกัด.
กรุงเทพมหานคร: ปัญหาพิเศษปริญญาตรี , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.

พสุ สัตถาภรณ์. 2533. การบริหารงานสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

มานัส จรีรัตนชาติ. 2537. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางคล้า จำกัด
อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. กรุงเทพมหานคร: ปัญหาพิเศษปริญญาตรี , สถาบันเทค
โนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527. เศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ (พิมพ์ครั้งที่สอง). ก
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. 2528. ชนกิจและบัญชีสหกรณ์เพื่อการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่สาม). กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. 2531. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์ (พิมพ์ครั้งที่สาม). กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วิจารณ์ ปิยะโกศล. 2533. ความต้องการสินเชื่อทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองแพร่ จำกัด. กรุงเทพมหานคร: ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2534. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สหกรณ์การเกษตรบางขุนเทียน จำกัด. 2533. รายงานกิจการประจำปีการเงินสิ้นสุด 31 มีนาคม 2533. (อัดสำเนา).

_____. 2534. รายงานกิจการประจำปีการเงินสิ้นสุด 31 มีนาคม 2534. (อัดสำเนา).

_____. 2535. รายงานกิจการประจำปีการเงินสิ้นสุด 31 มีนาคม 2535. (อัดสำเนา).

_____. 2536. รายงานกิจการประจำปีการเงินสิ้นสุด 31 มีนาคม 2536. (อัดสำเนา).

_____. 2537. รายงานกิจการประจำปีการเงินสิ้นสุด 31 มีนาคม 2537. (อัดสำเนา).

อภิชาติ เดชปรีชา. 2528. การศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพมหานคร: ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.

อำนาจ ชีระวนิช. 2526. การวิเคราะห์ธุรกิจสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย.

